

Obrana

jún 2007

Vojaci v metropole Šariša

Tohtoročné Celoslovenské oslavy Dňa víťazstva a zároveň 3. výročia vstupu Slovenska do NATO sa uskutočnili 8. mája na Hlavnej ulici v Prešove. Podujatie zorganizovalo ministerstvo obrany a mesto Prešov. Minister obrany František Kašícký pri tejto príležitosti odmenil odznakom Vojenský veterán 20 bojovníkov, ktorí bojovali na rôznych frontoch druhej svetovej vojny a piatich účastníkov zahraničných misii. Predovšetkým v Iraku a Kosove.

Osláv sa zúčastnili tisícky obyvateľov metropole Šariša. Mohli si prezrieť pozemnú i leteckú techniku, ktorú majú naše ozbrojené sily vo svojej výzbroji. Najmä rodičia s deťmi neodolali pokušeniu osobne si pozrieť tank, delostrelecké húfnice DANA a ZUZANA, ale aj ALIGATOR, techniku vojenskej polície, odminovacie zariadenia BOŽENA či vrtuľníky z miestnej leteckej základne. Veľkej pozornosti sa tešili aj letové ukážky vrtuľníkov, zásah vojenskej polície proti narušiteľovi, ukážka boja z blízka, zlaňovanie vojenských prieskumníkov z veže kostola svätého Mikuláša i ukážka vojenských kynológov z Hronseka.

V spoločnom stane prešovského a košického regrutačného strediska čakali návštevníkov informácie o ozbrojených silách i propagačné materiály. Veľkej pozornosti najmä detí a mládeže sa tešili strelnice paintballu, airsoftu, bungee-jumping, nafukovacie atrakcie, ale aj vystúpenie jednotky Čestnej stráže OS SR a vojenských hudieb nielen zo Slovenska, ale aj z Poľska a Maďarska. O zábavu sa v centre Prešova postarali folklórne súbory Jánošík a Šarišan, skupina Mariána Čekovského, No Name a Clear.

Text a foto Jozef ŽIAK

Mesačník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XV, č. 6/2007
Do výroby zadané 24. mája 2007

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
Komunikačný odbor

Séfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktori:
Mgr. Michaela FARKAŠOVÁ
tel.: 0960 312 806, 0903 820 195
e-mail: michaela.farkasova@mod.gov.sk

nadporučík Mgr. Vladislav VAVRINEC
tel.: 0960 312 980, 0903 820 854
e-mail: vladislav.vavrinec@mod.gov.sk

Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe
tel.: 0960 332 755, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mil.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:
Ing. Eleonora BUJACKOVÁ,
tel.: 0960 313 054
e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk

Fotograf:
Peter DOVINA
tel.: 0903 820 698

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Grafická úprava:
kapitán Ing. Otakar HRABÁK
Ivana MÍSKOLCIOVÁ
Lýdia ŠEVČIKOVÁ
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Adresa redakcie:
Mesačník OBRANA
Komunikačný odbor MO SR
Kutuzovova 8
832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk
www.mosr.sk/obrana

Rozširuje:
Podacie stanice MO SR

Tlač:
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Na titulnej strane záber
z cvičenia SLOVAK HAWK
Foto **kpt. Peter MICHNICA**

Nevyžiadaný obrazový materiál
a rukopisy nevraciam.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93

Z obsahu

Mínometry na Boroku

str. 4 – 5

IDET 2007 Brno

str. 16 – 17

Ženská misia

str. 22 – 23

Skromný silák

str. 39

Editoriál

Škriatok, ten novinový, je pekný beťár. Vyčkáva zakuklený, maskuje sa, nevykukuje zo strán pripravených to tlače. No keď už je časopis vonku, vyškerený vyskočí každému do očí a tvári sa, že opäť previezol všetkých, ktorí po ňom pátrali ako sľediči. Samozrejme to, že redaktori aj korektori zlikvidovali predtým tucty jeho kamarátov neprezradí. Vystatuje a chichúňa sa a sľubuje, že aj pri budúcom čísle dá redakcii zabráť. Nuž veru, a tak trebárs hoci titulok malého článku v minulom čísle OBRANY sľuboval informáciu z Liptovského Mikuláša o výstave venovanej Alexandrovi Dubčekovi, text bol o výcviku kadetov. Ten text bol totiž na tom istom mieste v predminulom čísle – a stalo sa. Sorry. Ak by sme tvrdili, že nič také sa už nemôže stať, to by sme len škriatkovskú partiu vydráždili a motivovali k väčším výkonom (hoci – pasce sú nastavené, ale nehovorte to nikomu...). V tomto smere sa mi páči denník Pravda. Ako prvý začal s pravidelnou dennou rubrikou, v ktorej vtípne a s noblesou komentuje denné škriatkove skóre šéfredaktor Petr Šabata.

Horšie je to so škriatkami, ktorí vlezú do zákona. Sú spravidla prefíkanejší, pretože niekedy ani nie sú skrytí. Naopak, sami sa prezentujú, že oni sú tie dobré bobry, ktoré postavili na našej rieke užitočné hrádze - a bude nám hej. Do pôvodného zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov bolo takýchto „bobrov“ vypustených viac. Výsledok? Vo viacerých smeroch nie najhorší, ale v ďalších oblastiach značne žalosťný. Predovšetkým v kategórii mužstva bolo zrejme, že ak zákon nebude čím skôr novelizovaný, tak onedlho nebude v armáde vojakov či slobodníkov. Nebolo to jednoduché, ale podarilo sa. Na stranách 6 a 7 o tom hovorí minister obrany František Kašík.

Najhoršie je to s chybami, aj keď neúmyselnými, ktoré nikdy úplne neprebolia. V prípade tragickej havárie lietadla vracajúceho sa z misie KFOR sa dá len zmierniť smútok blízkych, ktorí plačú a dôstojne spomínať na všetkých, ktorí sa tešili domov. Od 19. mája majú v maďarských Hejciach pamätný memoriál (strany 18 a 19). A ešte niečo. O ústretovej slovensko-maďarskej spolupráci týkajúcej sa všetkých vecí súvisiacich s Hejcami sme už viackrát písali. Akoby symbolickou sa v tomto smere stala pamätná minca jedného z našich padlých, ktorý ju dostal za účasť v 7. slovenskej rotácii KFOR. Po vyše roku od havárie ju neďaleko miesta nešťastia našiel maďarský občan András Molnár a 19. mája ju odovzdal náčelníkovi GŠ generálovi Ľubomírovi Bulíkovi. Podľa čísla patrila desiatnikovi Jurajovi Žuborovi a generál Bulík ju už aj so sprievodným listom zaslal pozostalým...

Škriatkovia aj neúmyselné chyby, bohužiaľ, patria k životu, aj keď sa ich snažíme akokoľvek vyvarovať. Ešte horšie je to ale s úmyselnou zlomyseľnosťou. Len zlomyseľnosťou možno totiž nazvať fámy, že následkom spomenutej novelizácie zákona bude armáda prepúšťať stovky ľudí, pričom jej šírenie musel svojim vyhlásením zastaviť sám minister obrany.

Budme židliví a nie zlomyseľní. A užime si pekné leto.

Mínometry na Boroku

Vojačka Jana Legnanská, nabíjač 82 milimetrového mínometu zobraza vyše tri kilogramy vážiacu mínometnú strelu a vpustila ju do hlavne. Vzápätí mína vyletela smerom k prvému terču, vzdialenému jeden a štvrt kilometra. Výšina Borok na okraji Vojenského výcvikového priestoru Lešť v polovici mája ožila. Postupne sa ozvali aj ďalšie tri mínometry a v nasledujúcich hodinách vyslali na päť terčov v rôznych vzdialenostiach viac ako dve stovky striel.

Takto vyzerali strelby príslušníkov roty palebnej podpory nitrianskeho mechanizovaného práporu. Zamestnanie viedol zástupca veliteľa roty nadporučík Miloslav Smolko. Rodák z Revúcej pred príchodom do Nitry pôsobil v delostreleckom útvere v Brezne.

PREVIERKA NOVÝCH OBSLÚH

„Cieľom nášho vyvedenia vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť je kontrola zladenosti mínometnej čaty, protitankovej čaty a všetko malo vyvrcholiť bojovými strelbami na rotnom taktickom cvičení mechanizovaných rôt. Z rôznych príčin, ktoré nezávisia od nás, sa neuskutočnia. Nestrielame ani s novšími mínometmi vzor. 98, ale so staršími vzor. 52 kalibru 82 milimetrov, ktoré majú vo výzbroji mínometné družstvá čiat palebnej podpory mechanizovaných rôt. Tieto strelby nám pomôžu overiť vycvičenosť obslúh v ničení jednotlivých cieľov a plnení palebných úloh“, poznamenáva nadporučík Smolko.

Na vyvedení sa spolieha predovšetkým na skúsenejších veliteľov. Takých, ako sú veliteľia družstiev rotný Tomáš Demeter, ktorý zastupuje veliteľa mínometnej čaty roty palebnej podpory, ďalej rotní Miroslav

Đurkovský a Jozef Snopko. Veliteľ čaty palebnej podpory 122. mechanizovanej roty poručík Michal Ostrožlík je na svojich druhých strelbách, pomáha mu skúsený veliaci poddôstojník rotmajster Lukáš Kadleček. Jeho kolega zo 123. roty poručík Radoslav Vojtuš je skúsenejší. Na strelbách má však dve úplne novo zostavené obsluhy mínometov. Ich veliteľia rotní Peter Adamec a Pavol Tokár sa snažia, aby sa noví vojaci čo najlepšie zaradili do kolektívu. Svoju premiéru z 82 milimetrového mínometu má aj nabíjač vojak Milan Prikrýl.

ZARÁMOVAŤ TERČ

„Strielal som už z väčšieho, 98 milimetrového. Trochu som sa pred minulými strelbami bál, ale nakoniec všetko dopadlo dobre. Na tieto sa teším,“ hovorí nabíjač. Momentálne má plné ruky práce pri laborácii míny. Otvoril puzdrá, kde sú jednotlivé mesačky s pra-

NABÍJAČKA JANKA

Nabíjačkou ľavého mínometu, tesne pod pozorovateľňou pred zrakmi všetkých veliteľov je vojačka Jana Legnanská. Rodáčka z Bardejova pôvodne skončila strednú umeleckú školu a vôbec neuvažovala, že by sa stala profesionálnou vojačkou. Potom ju ale oslovil príklad brata, ktorý tento krok už urobil. Prišla do Martina, kde absolvovala základnú i odbornú výcvikovú školu a pred vyše rokom nastúpila k nitrianskemu útvaru. Dnes je podľa vlastných slov spokojná. V mínometnej jednotke sa vždy niečo deje a je to zaujímavejšia práca, ako niekde v kancelárii. Prvé streľby zažila 25 – ročná Jana ešte v martinskej škole.

„Vtedy som nevedela, čo to urobí. Veľa som z nich nemala. Teraz je to už lepšie. Celkom sme sa celá obsluha zohrali. Podarilo sa nám už prvými výstrelmi zarámoviť prvý terč,“ hovorí nabíjačka Jana. Počas streľieb sa vedľa nej hromadia prázdne drevené debničky, v ktorých boli ešte pred chvíľou mínometné strely.

Nadporučík Miloslav Smolko je s jej výkonom spokojný: „Neuznávam nejaké predsudky, že by sa ženy nehodili na takéto funkcie. Vždy to závisí od každého človeka. Či chce takúto prácu robiť dobre, alebo nie.

Ženy v obsluhách mínometov sa v našom prápore nestratili. Samozrejme, že tie prvé streľby musia prekonať určité prekážky. Veľkú úlohu tu zohráva predovšetkým psychika, ale tak isto sú na tom aj chlapi na prvých streľbách,“ hovorí veliteľ a pozorne sleduje, či jeho podriadení pri výpočte prvkov pre streľbu počítajú aj s pomerne silným nárazovým vetrom.

NAJRIZIKOVEJŠÍ JE ĽUDSKÝ FAKTOR

Ale zo svojich skúseností vie, že najčastejšie chyby nespôsobuje počasie, ale ľudský faktor. Pred streľbami si preto pozorne všimá, či vojaci správne rektifikovali zbraň a mieridlá, sledoval ich činnosť počas streľieb. Podľa neho by bolo dobré, keby sa jednotlivé súčasti roty palebnej podpory i čaty palebnej podpory z mechanizovaných rôt dostali čo možno najčastejšie do výcvikového priestoru na Lešti.

„Doma v Nitre si síce všetko odcvičíme, ale skutočnú pripravenosť preverí až vyvedenie a streľby,“ zdôrazňuje nadporučík Smolko, ktorý bol s celým priebehom streľieb až na pár maličkostí spokojný.

Jozef ŽIAK

Foto Peter DOVINA

chovou náplňou. Dal tam náplň číslo 4, čiže štyri čiastkové náplne. Od nich v konečnom dôsledku závisí, ako ďaleko mína poletí. Všetko robil podľa pokynov svojho veliteľa, rotného Tokára.

Po prvom výstrele starostlivo pozoroval, kam mína dopadla. „Trochu krátka vľavo!“, bolo počuť veliteľa mínometu. Nasledovala úprava mieridiel. Druhá mína bola síce trochu dlhá, no tretia vybuchla tesne pri terči. Rotný Pavol Tokár bol spokojný.

„Prvý výstrel by mal osadiť mínomet. Teda skôr prvá mína, ktorá vyletí spätným rázom zatlačí jeho lôžko do zeme. Potom už lepšie sedí a ďalšie výstrely sú presnejšie. Zvyčajne na zarámovanie, čiže zastrelenie terča máme okolo päť výstrelů. Dnes bol už tretí v cieľi, čo je dobré. Aj vzhľadom na to, že ide o novo zloženú obsluhu,“ spokojne konštatuje veliteľ mínometu.

Minister obrany František Kašický: Je to o systéme

• *Pán minister, novela zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov je prijatá, čo znamená, že máte za sebou jeden z hlavných cieľov, ktoré ste definovali pri príchode do funkcie...*

- Na začiatok treba povedať, že prijatie tohto zákona predstavuje plnenie Programového vyhlásenia vlády, ktoré sa snažím v podmienkach nášho rezortu realizovať. Samozrejme, teší ma, že Národná rada Slovenskej republiky zákon prijala, pričom to nebol najjednoduchší proces. Rezort obrany tento zákon pripravil po rozsiahlych diskusiách s odborníkmi aj s príslušníkmi ozbrojených síl

tak, aby zohľadňoval maximum potrieb, ktoré je potrebné riešiť. Vychádzali sme okrem iného aj z toho, že pôvodný zákon už neumožňoval vytváranie skutočne atraktívneho prostredia na regrutáciu do OS SR. Dôsledkom toho je, že máme zhruba 2800 voľných miest. Plán za minulý rok nebol splnený. Nové znenie zákona vytvára motivačné činitele nielen pre regrutáciu nových príslušníkov do ozbrojených síl, ale aj pre stabilizáciu tých, ktorí vo vojenskej uniforme už pôsobia. Kľúčové sú tri konkrétne veci. Zavedením príspevku na bývanie pre všetkých profesionálnych vojakov sme odstránili určitú diskrimináciu, pretože časť vojakov ho

poberala a inej priznaný nebol. Ďalej je to príplatok za vyvedenie vojsk do cvikového priestoru. Znovu sme sa vrátili k vyplácaniu cestovných náhrad, pretože je prínosom k posilneniu mobility ozbrojených síl. Celkovou výslednicou zákona bude stabilizácia personálu OS SR, ktorá sa, očakávam, čím skôr prejaví v našich štruktúrach.

• *Podarí sa stabilizovať a zlepšiť situáciu aj v kategórii mužstvo, v rámci ktorej sa na minulý zákon sťažovali najviac?*

- Zisťovali sme reálnu situáciu napríklad na východnom Slovensku, ktoré je v rámci regrutácie jednou z najlepších oblastí. Pravda, pokiaľ mal profesionálny vojak v rámci konkurenčného výberu ísť na inú vyššiu hodnotu alebo inú pozíciu, tá však bola napríklad na západnom Slovensku, tak radšej rezignoval na možné povýšenie a kariérny rast, ale často aj na službu v ozbrojených silách. Chápem to. Pre ľudí, ktorí nemali príspevok na bývanie, ponúkané vojenské ubytovne neboli alternatívou. Neposkytovali podmienky pre založenie rodiny či pre rodinný život a keďže reálne odmeny neboli dostatočné, ľudia si odišli hľadať lepšiu prácu. O to viac, že sme nepreplácali cestovné. Preto sme reagovali na konkrétnu situáciu v tejto hodnotnej kategórii a verím, že situácia sa stabilizuje.

- Je to zložitý problém. Pre Akadémiu ozbrojených síl aj Národnú akadémiu obrany, konkrétne pre ich vedenie, som vytvoril priestor a dal som im príležitosť, ktorú podľa môjho názoru doteraz nemali. Sami spoločne mohli navrhnúť systém, ktorý by bol pre nich najvhodnejší. Ukázalo sa, že v určitých situáciách sa tieto inštitúcie, reprezentované svojim vedením, nevedia dohodnúť. Rozhodol som preto, že do tohto procesu musel nastúpiť niekto tretí. Nie, nebude to nikto z vonku. Bude to subjekt z nášho rezortu. Nechal som vypracovať podklady, aké sú a budú požiadavky ozbrojených síl a celého rezortu na vojenské školstvo. To znamená nielen získanie vysokoškolského diplomu, ale aj celoživotné vzdelávanie v rezorte. Podobne ma zaujíma získavanie ľudí s potrebným vzdelaním z civilného sektoru. Potrebné analýzy sú spracované a v súčasnosti posudzujem návrh na koordinátora, ktorý bude riadiť transformáciu. Bude zodpovedný za integráciu týchto dvoch akadémii tak, aby sa odstránili duplicity a aby v rezorte vznikla jedna efektívna, životaschopná a progresívna vzdelávacia inštitúcia.

• **Bude mať charakter vysokej školy?**

- Máme záujem, aby mala charakter vysokej školy univerzitného charakteru. Tiež chceme, aby vzdelanie, ktoré získajú absolventi školy, nebolo iba rezortným vzdelaním, ale aby to bolo vzdelanie, ktoré je uznávané i v rámci Slovenskej republiky a následne aj v európskom priestore.

• **Čo najviac chýba mladým dôstojníkom, ktorí prichádzajú k vojskám z Akadémie ozbrojených síl? Sú ozbrojené sily spokojné so systémom kariérnych kurzov, ktoré zabezpečuje Národná akadémia obrany?**

- Pri návštevách a pri pomerne veľmi častom kontakte s príslušníkmi ozbrojených síl mám možnosť konfrontovať aj tieto otázky. Na priebeh kariérnych a špecializačných kurzov v podstate nemám negatívne odozvy. Čo sa týka Akadémie ozbrojených síl, robia, čo je v ich silách. Netvrdím pritom, že je to dosť, že je všetko v poriadku. Tak či tak, najdôležitejšou otázkou je tá, ako postavíme vojenské školstvo, akú mu dáme perspektívu.

• **Akú?**

- Ide mi o to, aby v Liptovskom Mikuláši bolo vojenské školstvo zachované. Na začiatok - nebol by som rád, ak by sa vytvárali zbytočné chiméry o tom, že ideme vo veľkom prepúšťať a podobne. Podotýkam, že pokiaľ to bude možné, tak sociálne istoty pracovníkov v oboch školách nebudú ohrozené. Schopných a perspektívnych ľudí potrebujeme. Transformácia pritom nebude krátkodobý proces. Máme záujem, aby v Liptovskom Mikuláši vznikla jedna vzdelávacia inštitúcia. Existencia dvoch vzdelávacích inštitúcií na jednom dvore je pre mňa neprijateľná. Ušetríme finančné prostriedky na duplicitných aktivitách a zároveň skvalitníme systém vzdelávania. Chceme pritom ponúknuť aj vzdelanie nadrezortného charakteru, akým je napríklad Kurz národnej bezpečnosti. Budeme pozorní aj v otázke poskytovania jazykových zručností a celoživotného vzdelávania vojakov aj štátnych zamestnancov. Perspektíva tu teda je, hoci ma trochu mrzí, že sme stratili zopár chvíľ vtedy, keď som dal možnosť, aby funkčný systém navrhli predstavitelia akadémii. Nemali však na to potenciál alebo vôľu. Preto do procesu vstúpilo vedenie rezortu.

• **Pán minister, ste takmer rok v kresle ministra obrany. Čo bolo za tento čas najťažšie? Aké kľúčové úlohy vás čakajú v nasledujúcich mesiacoch?**

- Ak by som hovoril všeobecne, najťažšie bolo vrátiť rezort do určitého systému tak, aby nebola ohrozená jeho

funkčnosť. Aby finančný systém, personálny systém, systém velenia a riadenia skutočne začali fungovať tak, ako bolo žiaduce. Nechcem tvrdiť, že všetko to, čo sme si povedali, sa do bodky splní, pretože bilancovať budeme môcť až na konci roka. Vytvorili sme však systémové predpoklady. Môžem spomenúť, že sme schválili rozpočet ešte v starom roku, čo tu ešte nikdy nebolo. Schválili sme priority, schválili sme ročný plán, ako aj plán centrálného verejného obstarávania. Druhá vec je, ako ľudia, ktorí sú na pozíciách realizátorov, dokážu tieto úlohy v rámci roka splniť. Ako to dokážu, tak budú posudzovaní. Inak to nejde. V rámci priebežných hodnotení nie som s niektorými vecami spokojný. Nebudem tu teraz hovoriť o konkrétnostiach, na to je ešte čas. Azda len ako príklad: trvám na tom, aby sa centrálné verejné obstarávanie robilo podľa plánu a aby sa reálne čerpanie rozpočtu nesústreďovalo len na štvrtý štvrtrok, ako bývalo zvykom.

- Ešte raz zdôrazňujem spokojnosť s tým, že sa nám podarilo prijať nové pravidlá v rámci Zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov. Pripravujeme aj ďalšie zákony, ktoré sa budú týkať napríklad súvislostí s rušením krajských úradov, čo vyplýva z programového vyhlásenia vlády. V štádiu rozpracovania je napríklad aj zákon o spravodajských službách. Je to veľmi zložitý proces, no zákon je veľmi dôležitý. Za jeho predloženie je tiež zodpovedný náš rezort, pričom pri jeho príprave musíme rešpektovať úzku súčinnosť so Slovenskou informačnou službou aj s ministerstvom vnútra.

• **Aké budú avizované zmeny v našich mierových misiách?**

- Operáciám krízového manažmentu venujeme veľmi veľkú pozornosť. V Programovom vyhlásení vlády sme deklarovali, že našu účasť budeme prehodnocovať. V absolútnej zhode s generálnym štábnom chceme vytvoriť podmienky na to, aby sme sa zapájali zhruba do troch veľkých operácií. Našou snahou bude vyslať do nich organické celky. Budeme sa tiež usilovať o získanie dôstojného zastúpenia vo velení operácií. Máme už schválený konkrétny materiál, ktorý postúpime na rokovanie bezpečnostnej rady a vlády. Vychádza to tak, že budeme mať po jednej misii v rámci síl OSN, pod velením NATO a v podriadení Európskej únie.

• **Popri príprave zákonov a riadení ministerstva vás veľmi často vidieť medzi vojakmi v posádkach na celom Slovensku, stretávate sa s organizáciami spolupracujúcimi s rezortom, reprezentujete rezort a štát na medzinárodnej úrovni atď. Kde je dno vašej výdrže?**

- Nateraz mám energie dosť a krycí kód ministra obrany - „duracel“, zdá sa, naozaj pasuje (smiech). Má to ale aj svoje minusy. Veľa vecí ide na úkor rodiny. O voľnom čase ani nehovorím. Mojou zásadou však je využiť každý deň vo funkcii ministra obrany naplno s cieľom posunúť ho ďalej. V tom mi pomáhajú aj spomenuté osobné stretnutia s vojakmi. Sedieť v kancelárii a tváriť sa, že všetko viem, alebo že mi stačia informácie od mojich najbližších podriadených? Nie, to nie je môj štýl. Pre mňa je dôležité nestrátiť kontakt s realitou a počúvať ľudí, ktorí v nej naozaj žijú. Zároveň sú pre mňa stretnutia s vojakmi aj zamestnancami dôležité aj preto, lebo počas nich môžem prejavíť týmto ľuďom vážnosť a úctu. Štát aj náš rezort ich potrebujú a nemôžu byť prehliadaní či nedoceňovaní. O ich cene a hrdosti, ako aj o našich zámeroch a záujmoch, sa zase snažím hovoriť s občanmi v rámci verejných podujatí. Nie vždy je to jednoduché, ale taká je moja voľba.

Pavol VITKO
Foto kpt. Peter MICHNICA

• **Stretli ste sa v procese legislatívnej prípravy zákona na úrovni expertov, ministrov či poslancov parlamentu s rezervovanými alebo odmietavými stanoviskami?**

- Môžem povedať, že v globále ani nie. Aj tí, čo pripravovali predchádzajúce znenie zákona pochopili, že nedostatky, ktoré ukázala prax, treba odstrániť. Pravda, ojedinele padli v tomto procese aj protichodné návrhy, trebárs aby príspevok za bývanie zostal v starých intenciách. Niektoré pozmeňujúce návrhy, ktoré boli s nami konzultované, sme po konzultáciách a našom súhlase aplikovali. Podľa môjho názoru prispieja k vylepšeniu tohto zákona. Treba zdôrazniť, že sa nám podarilo získať v podstate všeobecnú podporu. Pre mňa - a pre nás - je to dôležité. Poslancom NR SR či už vo výboroch alebo v pléne som sa za konštruktívny prístup k schvaľovaniu tomuto zákonu poďakoval. Očakávam, že vstúpi do platnosti v júli a že bude začiatkom novej etapy v rámci stabilizácie a rozvoja ozbrojených síl. Za podporu a pragmatický prístup chcem vyjadriť poďakovanie aj prezidentovi SR Ivanovi Gašparovičovi ako hlavnému veliteľovi OS SR.

• **Pán minister, prejdeme od schváleného zákona k očakávanej transformácii vo vojenskom školstve. V akej etape riešenia sa nachádza tento otáznik?**

Vážení profesionálni vojaci Ozbrojených síl Slovenskej republiky,

dovoľte mi osloviť Vás formou otvoreného listu. S mnohými z Vás sa často stretávam počas mojich nespočetných služobných výjazdov v rámci celého Slovenska. Zastávam však názor, že moje slová, ktoré Vám s rešpektom predkladám, majú širší rozmer a poukážu na nový, významný medzník profesionálnych ozbrojených síl. Týka sa to Vás všetkých, ktorí ste ich dôležitou súčasťou.

Národná rada SR dňa 11. mája 2007 schválila novelu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov Ozbrojených síl SR a o zmene zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Spomeniem najdôležitejšie zmeny, ktoré sa výrazne odrazia vo Vašom ekonomickom a sociálnom zabezpečení. Príspevok na bývanie budú poberať všetci profesionálni vojaci podľa podmienok určených touto novelou zákona. Čiže aj vojaci s nižšou hodnotou ako čatár. Zavádza sa príplatok za vyvedenie vojsk do výcvikového priestoru, ktorý finančne kompenzuje náročnosť služby profesionálnych vojakov, ktorí sa pravidelne zúčastňujú na takomto výcviku. Príplatok za výkon služby dostanú aj vojenski policajti. Podľa doteraz platného zákona možno cestovné náhrady vyplácať najdlhšie po dobu 12 mesiacov od ich priznania. Keďže systém personálneho manažmentu je založený na princípe rotácie vojenského personálu a plnenia určených úloh profesionálnymi vojakmi podľa potrieb Ozbrojených síl SR, vyplácanie cestovných náhrad bude po celý čas odlúčenia profesionálneho vojaka od jeho rodiny bez uvedeného časového obmedzenia. So zavedením uvedených príplatkov a príspevkov sme počítali už na sklonku minulého roka pri príprave rozpočtovej kapitoly ministerstva obrany SR na rok 2007.

Moje slová však nemajú v tejto chvíli za cieľ vysvetľovať jednotlivé nové právne ustanovenia.

Verím, že bude vo Vašom vlastnom záujme zmeny individuálne posúdiť a vytvoríte si vlastný, nikým neovplyvnený názor. Budem veľmi rád, ak sa dosiahnuté zmeny pozitívne prejavia vo Vašom vnímaní na ďalšiu službu v Ozbrojených silách SR.

Nebolo jednoduché presadiť takú rozsiahlu novelu, ktorá rieši veľké množstvo legislatívnych ustanovení. Tu však prichádza dôležitá otázka. Prečo sme tento zákon novelizovali? Vážení vojaci, bol som Vaším kolegom celých osemnásť rokov a i teraz, keď som ministrom obrany SR, mám s mnohými z Vás veľmi dobré vzťahy. Nemajte mi to, prosím, za zlé, ak intenzívna snaha pomôcť Vám všetkým vychádzala najmä z môjho vnútorného osobného presvedčenia - urobiť správnu vec v prospech Vás všetkých. Samozrejme, nestačí mať len osobné presvedčenie. Kolektív pracovníkov Ministerstva obrany SR posúdil takmer 400 Vašich pripomienok vychádzajúcich z verejnej diskusie a vytvoril tak predpoklady na úspešné schválenie zákona v NR SR.

Chcem sa poďakovať všetkým, ktorí prispeli - hoci len čiastočne - k spoločnému úspechu. Verím, že hrdosť a chuť pracovať v Ozbrojených silách SR bude naďalej podkladom pre vysokú dôveru obyvateľov Slovenska v Ozbrojené sily SR. Budeme naďalej zodpovedne plniť stanovené úlohy a chrániť to najdôležitejšie - ľudský život a zdravie. S dôstojným ekonomickým a sociálnym zabezpečením.

S úctou a pozdravom Vás, i Vašich najbližších

František Kašický

minister obrany SR

V Bratislave dňa 16. mája 2007

(otvorený list ministra v súvislosti s prijatím novely zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov)

Ilustračné foto Pavol Vitko

V svetoznámom francúzskom pútnickom mestečku sa počas tretieho májového vikendu stretli vojaci z 32 krajín sveta. Zišli sa na 49. medzinárodnej vojenskej púti do Lúrd. Nechýbali medzi nimi ani slávnostné uniformy slovenských ozbrojených síl, ku ktorým sa pripojili príslušníci Váženskej a justičnej stráže, Policajného zboru SR, Hasičského a záchranného zboru SR a Železničnej polície. Zúčastnili sa aj civilní zamestnanci jednotlivých zložiek, rezortov a najbližší rodinní príslušníci. Tohtoročné heslo púte znelo: „Nechajte sa zmieriť s Bohom.“

Vydali sme sa po stopách Bernardetty Soubirousovej, ktorej sa 11. februára 1858 pri zbieraní dreva v Massabiellskej jaskyni zjavila Panna Mária. Niektorí z nás prišli dakovať, iní prosiť a všetci prežiť neopakovateľnú a nezabudnuteľnú atmosféru pokoja a modlitieb spojenú s parádou, ktorá k vojenskej púti neodmysliteľne patrí. Na čele výpravy stáli vojenský biskup František Rábek a generálmajor Ján Kačmár, veliteľ Síl výcviku a podpory. V sobotu napoludnie sa k 159 slovenským pútnikom pripojil aj minister obrany SR František Kašický s manželkou. V uliciach Lúrd nás vynikajúco reprezentovala Vojenská hudba Trenčín, pestrofarebnú zmes uniforiem dopĺňali príslušníci Čestnej stráže a vojenského folklórneho súboru Jánošík. Okrem biskupa sa cesty zúčastnilo aj päť vojenských kaplánov ordinariátu a generálny vikár pplk. František Počurek. „Myšlienka zorganizovať

nočná Slávnosť svetiel. Mariánska procesia s horiacimi sviecami za spevu a modlitby medzinárodného ruženca prechádza mestom a nesie so sebou symbolické svetlo života.

V nedeľu, po krížovej ceste na Lurdeskú kalváriu, kde je desať zastavení znázornených sochami v životnej veľkosti, sa slovenskí pútnici presunuli na námestie Peyramale. Minister obrany František Kašícký tu položil veniec k Pámatníku padlým. Predstavitelia ozbrojených síl na tomto mieste uctievajú pamiatku všetkých, ktorí položili svoj život za vlasť. Vyvrcholením púte bola medzinárodná sv. omša v podzemnej bazilike. Popoludní, po rozlúčkovej slávnosti na Ružencovom námestí, kde sme vypustili symbolickú holubicu mieru do celého sveta. Po kontrole naplnenosti fľaštičiek a nádobiek lurdskou vodou pre celú rodinu, všetkých známych aj kolegov sme zamávali úzkym uličkám, nádherným bazilikám aj zelenému údoliu pod Pyrenejami. Zmierili sme sa s Bohom. Väčšina z nás sa vo svojom vnútri zmierila aj sama so sebou.

Michaela FARKAŠOVÁ

Foto Peter MICHNICA

Púť zmierenia

vojenskú púť skrsla v hlavách vojenských duchovných a vojenských predstaviteľov Francúzska a Nemecka v roku 1958, na 100. výročie zjavenia sa Panny Márie. V tomto roku ju prvýkrát zrealizovali ako znak zmierenia medzi dvoma bojujúcimi stranami v druhej svetovej vojne. Je odprosením za ukrutnosti vojny, za všetky nevinné obete pri nohách Panny Márie a prosba o mier a pokoj medzi národmi," opísal zrod púte hovorca ordinariátu major Tibor Ujlacký.

VIBRÁCIE POZITÍVNEJ ENERGIE

V piatkový večer sa 20 tisíc pútnikov presunulo z Ružencového námestia do podzemnej Baziliky Pia X. na Otvárací ceremoniál, jednu z najočakávanejších udalostí púte. Počuli ste o ohromnej atmosfére spolupatričnosti a energie, ktorá sa zhromažďí pod strechou baziliky? Keď sa tají dych a človek nedokáže opísať, čo cíti? Túto slávnosť treba zažiť na vlastnej koži a už nikdy zo seba nezmyjete jej vôňu a chuť. Ako v obrovskom úli šumia tisíce hlasov. Netreba rozumieť, stačí precítiť. So spevom pochodujú jednotlivé armády sveta plece pri pleci a vnárajú sa do masy ľudí. Nosné stĺpy sa trasú, celá hala vibruje, človek podvedome vŕhne hlavu medzi

plecia zo strachu, že mu strecha spadne na hlavu. Pätnásťka reprezentantov každého štátu postupne prichádza s národnou zástavou a už pochodujú aj naši, vystupujú na mramorové pódium v centre haly. Pre všetkých vojakov znie hudba a potlesk. Prichádzajú Portugalci, Litovci, Bosna a Hercegovina, je tu Madagaskar, USA, Rumunsko, Chorvátsko, Belgicko, Rakúsko, Holandsko, Kanada, Slovensko, spolu 32 krajín z celého sveta sa zúčastňuje púte.

HOLUBICA MIERU

O pocity, spojené so sobotnou rannou omšou, sa s nami porozprával Adrián Szuperák, starší dôstojník operačného oddelenia na Spojovacom prápore v Ružomberku spolu s manželkou Erikou. „Omša v prítomí Jaskyne zjavenia vo mne zanechala hlboký dojem. Bola dvojazyčná, vojenský biskup František Rábek ju celebraval striedavo v slovenčine aj poľštine. Bolo z nej cítiť pochopenie a blízkosť medzi nami a Poľiakmi.“ Pocitovo silná bola aj sobotňajšia

[DUCHOVNÁ SLUŽBA]

Slovensko vedúcou krajinou EOD

Slovenská republika je v rámci NATO vedúcou krajinou v oblasti likvidácie nevybuchutej munície a následného manažmentu (Lead Nation EOD for Consequence Management). Aj preto sa vo Viedni 8. až 10. mája uskutočnila 3. medzinárodná konferencia NATO o likvidácii nevybuchutej munície (EOD) spojená s akciou EOD Demonstrations and Trials 2007 vo Felixdorfe. Organizátorom bolo Ministerstvo obrany Slovenskej republiky spolu s rakúskymi ozbrojenými silami.

Na stretnutí sa zišlo stoosemdesiat odborníkov a predstaviteľov firiem zaoberajúcich sa vývojom a výrobou vybavenia pre EOD špecialistov a tímy z celkovo 28 krajín. Konferenciu otvorili námestník generálneho tajomníka NATO pre obranné investície Peter Flory, náčelník generálneho štábu rakúskych ozbrojených síl generál Roland Ertl a štátny tajomník Ministerstva obrany SR Jaroslav Baška.

Cieľom stretnutia expertov z krajín členských štátov NATO, Partnerstva za mier a Stredomorského

dialógu bola prezentácia nových výsledkov v oblasti EOD a následného manažmentu. Medzi hlavné témy patrila tiež demonštrácia rôznych druhov pyrotechnickej výbavy, statická ukážka špeciálnych zariadení a dynamická prezentácia činnosti špecialistov pri likvidácii nevybuchutej munície.

VÝMENA SKÚSENOSTÍ NEVYHNUTNOSŤOU

Slovensko svoju úlohu v oblasti EOD prijalo na Istanbulsom summite v júli 2004. Stalo sa tak po jarnom zasadnutí konferencie národných riaditeľov pre vyzbrojovanie členských krajín Severoatlantickej aliance, keď bol prijatý „Pracovný program boja proti terorizmu Konferencie národných riaditeľov pre vyzbrojovanie“ (CNAD POW DAT). Tento program je zameraný hlavne na vývoj nových technológií v oblasti EOD priamo súvisiacej s bojom proti terorizmu.

„Pre odborníkov je dôležitá diskusia o stále rastúcej teroristickej hrozbe a vymieňanie skúseností. Neustále musíme hľadať spôsoby skorého varovania

pred možným útokom,“ zdôraznil štátny tajomník Ministerstva obrany SR Jaroslav Baška. „Ako relatívne nová krajina Aliancie potrebujeme podporu. Osobne sa chcem poďakovať Nórsku a Francúzsku. Nórsku za to, že nám pomohlo v začiatkoch našej práce v Aliancii a Francúzsku za sústavnú podporu vo forme prítomnosti francúzskeho poradcu pre spoluprácu a EOD na Ministerstve obrany SR. Aktívne sa však do práce zapojili aj ďalšie krajiny. Hlavne Nemecko, Belgicko, Veľká Británia, Lotyšsko, Grécko, Maďarsko a Poľsko. Projekt CNAD POW DAT v oblastiach EOD a IED je ale otvorený aj pre krajiny iniciatívy Partnerstvo za mier a Stredomorského dialógu. Slovenská republika bude aj naďalej aktívne a zodpovedne pristupovať k svojej úlohe ako vedúcej krajiny pre danú oblasť EOD. Toto podujatie je dôležitým krokom smerom k rozvoju plnej odbornej znalosti, ktorú NATO požaduje. Myslím si, že aj v tejto vysoko špecializovanej oblasti máme Aliancii čo ponúknuť,“ dodal štátny tajomník J. Baška.

„Náplňou vedúcej krajiny je hľadať nové možnosti riešenia nedostatkov v predmetných oblastiach a ich následného manažmentu. Vojské požiadavky dostávame z operačných úrovní. Jedným z našich cieľov ako Lead Nation je aj vyhľadanie, či sa jednotlivé nedostatky nevyskytujú napríklad v náplni práce iných skupín. Zároveň hľadáme riešenia prostredníctvom kontaktovania firiem a organizácií, ktoré sa zaoberajú rovnakou, alebo podobnou problematikou. Máme tiež možnosti zadávať štúdie s cieľom ďalšieho rozvoja realizovaných projektov,“ objasnil vedúci oddelenia riadenia a koordinácie LN EOD a riadiaci konferencie v jednej osobe major Drahoslav Hagara.

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

V súčasnosti pracujú slovenskí špecialisti spolu so svojimi zahraničnými kolegami na niekoľkých projektoch. „Úzko spolupracujeme s austrálskymi expertmi na projekte „Vývoj novej technológie na detekciu munície a skladov munície zo vzduchu.“ Jeho zámerom je vyvinúť zariadenie schopné zo vzduchu odhaľovať hromadné skládky nepoužitej munície, ako aj skryté skládky munície zamaskované pod úrovňou terénu. Medzinárodné skúsenosti totiž ukazujú, že munícia ukrytá v podobných skrytých skladoch je častým zdrojom výbušnín, ktoré využívajú teroristické skupiny pre svoju činnosť. V rámci skúšok už experti zaznamenali sľubné výsledky a dokázali tak možnosti reálneho využitia týchto senzorov v detekcii munície,“ povedal mjr. Vladimír Kavický, vedúci starší dôstojník oddelenia LN EOD. Ďalšími projektmi je vývoj súpravy na výcvik pyrotechnického prieskumu prípadne minovej bezpečnosti s dôrazom na vyhľadávanie

dávanie nástražných výbušných zariadení, či tvorba modulu pre informačný systém, ktorý bude okrem iného slúžiť aj na nahlasovanie, evidenciu a archiváciu pyrotechnických udalostí.

CENTRUM OF EXCELLENCE

Najväčším projektom, ktorému sa v súčasnosti Slovenská republika v spolupráci s Francúzskom venuje, je vybudovanie Centra of Excellence EOD (CoE EOD) v kompetencii GŠ OS SR s perspektívou potvrdenia jeho štatútu v štruktúrach NATO formou akreditácie. „Pôjde o zariadenie, ktoré bude poskytovať požadovanú podporu Aliancii a ostatným spolupracujúcim krajinám v oblasti výučby, výcviku,

tréningu, testovacích a skúšobných kapacít v oblasti EOD. Operačná spôsobilosť CoE EOD je závislá od personálneho obsadenia schválených národných pozícií, ale aj medzinárodných pozícií (odborníci na oblasť EOD z krajín NATO) v jeho štruktúre a na jeho materiálnej vybavenosti,“ informoval major Drahoslav Hagara. Účelom tohto zariadenia bude aj zjednotenie úrovne výučby a praktického výcviku EOD expertov so zameraním na velenie a riadenie EOD operácií. Ďalšou úlohou bude vykonávanie expertíz v závislosti na EOD činnostiach. Centrum bude v podriadenosti Veliteľstva síl výcviku a podpory v Trenčíne, pričom jeho výkonný prvok bude dislokovaný v Novákoch, v priestoroch a budovách, ktoré už existujú. Sekundárne to tiež znamená ušetrenie nemalého množstva finančných prostriedkov. Operačná schopnosť centra je naplánovaná na november tohto roku.

„V nasledujúcom období je hlavným cieľom oddelenia Lead Nation EOD vypracovať v spolupráci s odborníkmi Aliancie ďalšie projekty v oblasti EOD a následného manažmentu. Budeme tiež pokračovať v práci na už prebiehajúcich projektoch. Otvoríme diskusie o problémoch týkajúcich sa napríklad diaľkovej detekcie nezalaborovaných výbušnín, likvidácie protitankových mín nevýbušnou cestou na mieste nález, hromadnej delaborácie munície v poľných podmienkach a následného manažmentu po teroristickom útoku, pri ktorom bola použitá munícia a výbušniny,“ dodal mjr. Drahoslav Hagara.

Vladislav VAVRINEC

Foto Peter DOVINA

Krotitelia ohňa

Na lúke, kúsok za Starými Horami smerom na Donovaly nadporučík Roman Faltan z bansko-bystrického útvaru hasičského a záchranného zboru navádza vrtulník ozbrojených síl Mi-17 k fireflexu – zásobníku vody. Stroj má podvesený Bambi vak. Z dveri vrtulníka je vyklonený palubný technik rotný Andrej Švec. Pozorne sleduje pokyny navádzajúceho a zároveň inštruuje pilota, aby sa trafili presne do zásobníka. Bambi vak klesá do vody a po pár sekundách dáva rotný Švec pokyn pilotovi majorovi Jozefovi Krupárovi. Oranžový vak sa vynoril zo zásobníka, vrtulník postupne nabera výšku a letí hasiť simulovaný požiar. Na nadporučíka Faltana a jeho kolegov sa zriesla sprška vodných kvapiek, ktoré stekali po vonkajších stenách vaku.

To bola len jedna z epizód medzinárodného taktického a ukázkového cvičenia Staré Hory 2007, ktoré sa uskutočnilo 26. apríla za účasti štátneho tajomníka MO SR Jaroslava Bašku. Jeho cieľom bolo precvičenie spôsobu nasadenia a riadenia síl a prostriedkov hasičského a záchranného zboru i zložiek ozbrojených síl SR pri hasení a následnej likvidácii požiaru v ťažko prístupnom svahovitom horskom teréne.

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Miesto cvičenia nebolo vybrané náhodne. Plocha simulovaného požiaru (122 hektárov) bola identická s plochou, ktorá bola práve v tejto oblasti Donovaly – Staré Hory zasiahnutá ničivými požiarimi v dňoch 15. až

24. apríla. Pri cvičení boli využité vrtulníky Mi-8, Mi-17, Mi-171 a Bell 412. Na hasenie používali Bambi vaky. Vodu naberali z prírodnej nádrže Motyčky, pomocou hadíc z cisterien na plniacom mieste Donovaly a z pripravenej nádrže, tzv. fireflexu na lúke, neďaleko Starých hôr. Vodu do neho čerpali hasiči pomocou ponorného čerpadla z blízkeho potoka.

Okrem hasičských a záchranných zborov zo Slovenska sa na cvičení zúčastnili so svojou technikou aj ich kolegovia z Maďarska. Najmä hasičské zbory z Miskolca a Balázskych Ďarmot. Zo vzduchu zasahoval proti požiaru aj český vrtulník Bell 412. Na Starých Horách sa sústredili cisternové automobilové striekačky rôznych typov, špeciálne i záchranné vozidlá. Príslušníci záchranných brigád z Malaciek a Žiliny vybudovali priestory pre štáb cvičenia, stravovanie i pre očistu zasahujúcich účastníkov cvičenia. Zdravotnú starostlivosť zabezpečovala žilinská záchranná brigáda. Nechýbala ani meteorologická stanica brigády, ktorá monitorovala situáciu na mieste cvičenia.

VOJENSKÍ TOPOGRAFI V AKCI

Ozbrojené sily okrem vrtulníka Mi-17 z prešovskej leteckej základne na cvičení zastupovali aj príslušníci topografického ústavu z Banskej Bystrice. Nadporučíci Jerguš Lapin a Jozef Blažehák zabezpečovali geografickú podporu cvičenia. K dispozícii mali softvérové vybavenie ARC MAP.

„Natiáhli sme si do softvéru aktuálne letecké snímky celej oblasti. Do nich zakresľujeme meniacu sa situáciu.

Robíme tak na základe podkladov, ktoré dostávame zo štábu cvičenia. Štáb ich má priamo z vrtulníka Mi-2, ktorý s termovíznou kamerou lieta nad priestorom. My získané údaje zakresľujeme do ortofotosnímkov. Na digitálnych mapách priebežne zaznamenávame vývoj situácie na požiarovisku, nasadené sily a prostriedky a zmeny meteorologickej situácie. Zasahujúce prostriedky tak majú aktuálny prehľad o šírení požiaru a na základe toho sa rozhodujú o nasadení síl a prostriedkov v jednotlivých ohniskách požiaru“, približuje svoju prácu nadporučík Lapin.

Podľa jeho kolegu nadporučíka Blažeháka je to pre oboch prvá takáto praktická skúsenosť zo spolupráce s pracovníkmi Hasičského a záchranného zboru pri likvidácii následkov živelných pohrôm a katastrof. „Ukázalo sa, že medzi nami je možná efektívna spolupráca. Dokonca aj na medzinárodnej úrovni. Častejšie cvičenia príslušníkov ozbrojených síl s ostatnými rezortmi, najmä vnútro nám pomôžu, aby sme v prípade potreby boli ešte lepšie pripravení na spoločný zásah. Ukazuje sa, že lesných požiarov bude v suchom období skôr pribúdať“, dodáva nadporučík Blažehák.

BAMBI VAK I VODNÉ FAJKY

Major Peter Baliak zo zvolenského veliteľstva vzdušných síl mal v spoločnom štábe na starosti koordináciu zásahov vojenského vrtulníka. Na cvičení sa predstavil vrtulník Mi-17, ktorému velí skúsený pilot major Jozef Krupár. Na svojom konte má už vyše 1 300 nalietaných hodín na strojoch Mi-24 a Mi-17. Spoločne s druhým pilotom nadporučíkom Milanom Zubrickým, palubným technikom rotným Andrejom Švecom a vojenským hasičom vojakom Ľubomírom Krížom v predchádzajúcich dňoch zasahovali pri hasení lesného požiaru v tejto oblasti, na rozhraní Nízkyh Tatier a Veľkej Fatry.

„Pri hasení požiaru sme využili všetko, čo sme si na materskom letisku precvičili aj v spolupráci s prešovskými

hasičmi. Používali sme Bambi vak s objemom 2 000 litrov. Plnili sme ho buď na plniacom mieste na Donovaloch priamo z cisterien pomocou hadíc a tzv. vodných fajok, alebo zo zásobníka vody fireflexu, ktorý má kapacitu 40 tisíc litrov vody. Sme pripravení v prípade potreby vodu brať aj z hladiny vodnej nádrže či tečúceho vodného toku. Asi najhorší bol let ponad skalné horské rokliny. Tam sa vietor a jeho sila neustále mení, vznikajú nepríjemné vzdušné víry. Podmienky sa menia doslova zo sekundy na sekundu. Treba udržiavať výšku a rýchlosť, aby sme nenarazili do terénu. Spočiatku sme sa museli naučiť vysitňovať ten správny okamih, kedy a kde treba zhodiť náklad vody“, hovorí pilot vrtuľníka a dodáva, že bez úzkej spolupráce celej osádky vrtuľníka by sa úspech nedostavil.

Podľa majora Krupára sa pri zásahu v pomerne malom vzdušnom priestore naraz ocitlo päť vrtuľníkov. Bolo treba dávať dobrý pozor, udržiavať si patričný odstup od seba. A to všetko za situácie, keď viditeľnosť zhoršoval dym z požiarovísk. Okrem iného bolo potrebné dohodnúť sa aj navzájom medzi pilotmi, aby zasahoval ten, kto je najbližšie ohniska požiaru, alebo ten, ktorý má najmenšiu zásobu paliva. Pre všetkých to bola veľká škola vzájomnej spolupráce.

Pre pilota je nesmierne dôležité, aby pri zásahu bol presne navedený na miesto požiaru. Buď zo zeme navigátorom, alebo palubným technikom či požiarnikom, ktorí sú vyklonení z otvorených dverí vrtuľníka.

HASIČOV KRST OHŇOM

Navádzanie zo zeme i z paluby stroja si pri skutočnom požiari vyskúšal vojenský hasič vojak Ľubomír Križ. Profesionálnym vojakom je tretí rok. V súčasnosti si zvyšuje svoju kvalifikáciu štúdiom záchranárstva na fakulte zdravotníctva prešovskej univerzity. „Moja práca je zaujímavá. Som rád, že som sa k nej v armáde dostal. Pri plnení z cisterien na Donovaloch som dával pozor, aby Bambi vak stál rovno na zemi. Inak by mali hasiči problém zasunúť do neho nástavce, alebo ako ich nazývame vodné fajky. Vak kontrolujem aj počas letu. Navediem pilota nad dané miesto. Pomocou elektrického spínača

otvorím dno vaku, aby sa z neho mohlo vyrútiť tých dvetisíc litrov hasiacej látky na žeravé plamene požiaru. V tomto prípade ju tvorí voda so zmäčkovadlom. Navádzal som stroj pri plnení aj zo zeme. Pomáhal som vtedy palubnému technikovi, ktorý bol vo dverách vrtuľníka. Asi najhorší pocit som mal vtedy, keď sme sa vznášali nad skalnými bralami a hlbokými roklami. Bolo

poriadne cítiť poryvy vetra a viditeľnosť značne obmedzoval dym z jednotlivých ohnisk požiarov. Ale naši piloti zvládli aj takéto nástrahy“, spomína hasič z prešovskej leteckej základne vojak Ľubomír Križ.

Technik špecialista banskobystričského okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru nadporučík Roman Faľtan vraví, že pri hasení niekoľkých ohnisk požiaru na hrebeni Kohútovej mali z cisterien natiahnutých vyše troch kilometrov hadíc.

„Horeli porasty väčšinou zmiešaného lesa. Najmä buky, smrek, ale aj borovica, jedľa a javor. Pôda bola vysušená, pokrytá vrstvou hrabanky a suchého listia a ihličia. Oheň sa šírila koreňovým systémom stromov. Za vetra doslova preskakovali plamene niekoľko metrov. A keď horiaci strom sklzol po prudkom svahu, zanechával za sebou doslova ohnivú stopu. Sklon niektorých svahov bol vyše 70 percent. Vtedy nám veľmi prišiel vhod zásah vrtuľníkov, aj vojenských. Osobne som im dával signály, aby zhodili svoj náklad do tých miest, kde sme sa my so svojimi hadicami nemohli dostať. Hasenie reálneho požiaru i dnešné cvičenie ukázalo, že po krátkom zosúladení činnosti môžeme veľmi dobre a efektívne spolupracovať s vojakmi pri hasení požiarov a v budúcnosti aj pri odstraňovaní iných živelných pohrôm a katastrof,“ so spokojnosťou v hlase zdôrazňuje hasič.

SMER REMATA

Medzinárodné cvičenie pomaly končí, keď prichádza do jeho štábu žiadosť o zásah vrtuľníkov pri hasení reálneho požiaru, ktorý sa v ten deň znova rozhorel neďaleko Handlovej, v rekreačnej oblasti Remata. Major Krupár so svojou osádkou letia skrotiť ohnivého kohúta...

Jozef ŽIAK
Foto Peter DOVINA

Pod vrchom Somár

História predchodcu Vojenského výcvikového priestoru Turecký vrch siaha ešte do roku 1929, keď sa začala výstavba prvých objektov vojenského rekreačného tábora. V rokoch druhej svetovej vojny ho využívala predovšetkým nemecká armáda na rehabilitáciu svojich príslušníkov. Po skončení vojny tu mala československá armáda skladové priestory pre ženijný technický útvar a bratislavskú vojenskú nemocnicu. Oficiálne vznikol Vojenský výcvikový priestor v roku 1950. Dlhé roky bol využívaný útvarmi Východného vojenského okruhu, po vzniku Slovenskej republiky najmä vojenskými zložkami dislokoványmi v blízkosti Bratislavy a na západnom Slovensku.

Vojenskému výcvikovému priestoru Turecký vrch, ktorý je v podriadenosti VVP Lešť už vyše roka velí kapitán Gilbert Harrer (na fotografii vpravo). Rodák z Galanty po maturite na banskobystrickom vojenskom gymnáziu začal študovať na Vysokej vojenskej škole pozemného vojska vo

Vyškovce manažment vojsk RCHBO. Po rozdelení ČSFR štúdium dokončil v Liptovskom Mikuláši. Následne pôsobil v útvaroch v Martine, Topoľčanoch, v Bratislave – Vajnoroch. Naposledy v martinskej základnej výcvikovej škole ako náčelník skupiny personálneho manažmentu.

STRIELAJÚ TU AJ NOVINÁRI

Najvyťaženejším výcvikovým zariadením je v súčasnosti pechotná strelnica. „Jej šírka je 200 metrov, umožňuje strelbu do vzdialenosti 500 metrov. Naraz môže strieľať maximálne 8 osôb. Máme k dispozícii jeden systém

AIRTEC. Potrebovali by sme ešte jeden a doplniť ho o otočné terčové zariadenie. Do plochy potrebujeme umiestniť 42 terčov. Súčasťou pechotnej strelnice je aj

zastrešená pištoľová strelnica, ktorá má 10 palebných stanovišť. Keď prebiehajú súčasne streľby na oboch strelniciach, musíme na jednej používať už zastaraný systém STZ. Strelnice využívajú hlavne príslušníci útvarov čestnej stráže prezidenta i ozbrojených síl, ale napríklad aj zástupcovia masmédií, účastníci každoročnej streleckej súťaže Novinárska muška,“ hovorí kapitán Harrer a dodáva, že už koncom

VÝCVIKOVÉ ZARIADENIA VO VOJESKOM VÝCVIKOVOM PRIESTORE TURECKÝ VRCH

- strelnica bojových vozidiel
- pechotná strelnica
- cvičisko vedenia bojových vozidiel
- ženijné cvičisko
- cvičisko bojového trhanía – priestor Lipy
- cvičisko bojového trhanía a mínovania
- priestor Malý Vrch
- malé chemické cvičisko
- bojová dráha jednotlivca

výcvikového priestoru. Na druhej strane by sme zasla uvítali zlepšenie ubytovacích priestorov," konštatuje veliteľ seredského ženijného práporu podplukovník Miroslav Marcin, ktorý so svojimi kolegami zabezpečuje prípravu vojakov pred ich odchodom do Afganistanu.

ODZVONILI „PETERKÁM“

Podľa kapitána Harrera sa prvé kroky už urobili. Odstránili lokálne vykurovanie. Ubytovatelia vojaci si už nemusia kúriť v starých „peterkách“. Jedna budova má ústredné kúrenie na uhlie, druhá elektrické. V budovách pribudla kuchynka, sušiareň i práčka. „V závislosti od pridelovania finančných prostriedkov chceme v týchto výlepteniach pokračovať aj naďalej. Aby cvičiace jednotky počas svojho pobytu v našom výcvikovom priestore našli aj adekvátny priestor na relax a odpočinok po výcviku. Uvedomujeme si, že im zostáva ešte dosť dlhší,“ priznáva veliteľ VVP.

Strelnica bojových vozidiel disponuje tromi streleckými dráhami dlhými 300 metrov, dráhou pre streľbu z ručných zbraní striedňami bojového vozidla pechoty za pohybu, učebňou, ale aj tromi univerzálnymi hydraulickými hojdačkami. Umožňuje výcvik v streľbe zo zbraní bojového vozidla pechoty a tankov s obmedzením (vloženou hlavňou alebo náhradným strelivom). „Všetky spomínané zariadenia potrebujú zásadnú rekonštrukciu. V tomto priestore plánujeme vybudovať aj druhé hádzalisko ručných granátov. Jedno je súčasťou pechotnej strelnice. V dosť schátranom stave je aj cvičisko vedenia bojových vozidiel. Ak budú financie, musí sa prakticky celé prebudovať, aby mohlo plniť svoj účel. V minulom roku sa nám podarilo vybudovať check-point, aby sa skvalitnila príprava vojakov do zahraničných misií,“ zdôrazňuje veliteľ VVP.

MALÝ VRCH A LIPY PRE ŽENISTOV

V blízkosti cvičiska vedenia bojových vozidiel sa nachádza ženijné cvičisko. Umožňuje metodický výcvik v ženijnej príprave bez použitia bojovej munície. Cvičisko bojového mínovania v priestore Lipy zabezpečuje výcvik v zriaďovaní mínových polí s použitím ženijnej bojovej munície. K ochrane osôb pri činnosti sú vybudované spevnené úkryty a okopy. Cvičisko bojového trhania mínovania Malý Vrch sa využíva na výcvik s použitím trhavín, ale aj na likvidáciu výbušnín a munície. Využívajú ho aj príslušníci kriminalisticko-expertízneho ústavu ministerstva vnútra a trhaciu jamu na likvidáciu si prenajímajú bratislavský Istrochem. Malé chemické cvičisko zabezpečuje výcvik do stupňa družstvo s možnosťou využitia imitačných zomarovacích, dezaktivacných a dezinfekčných prostriedkov.

Na taktický výcvik prichádzajú do Vojenského výcvikového priestoru Turecký vrch aj príslušníci nitrianskeho mechanizovaného práporu a práporu podpory velenia pozemných síl z Nového Mesta nad Váhom. Kapitán Gilbert Harrer pripomína, že ak by sa mali naplniť plány a do výcvikového priestoru by sa z Martina presťahovala základná výcviková škola, bude treba všetky výcvikové zariadenia zrekonštruovať a prebudovať. Rovnako aj ubytovacie objekty. Aby noví profesionálni vojaci vyrastali v podmienkach pripomínajúcich 21. storočie.

Jozef ŽIAK

Foto Peter DOVINA

VVP V ČÍSLACH

Vojenský výcvikový priestor Turecký vrch sa nachádza zhruba 20 kilometrov severne od Bratislavy, v južnej časti pohoria Malé Karpaty. Jeho plocha je vyše 20 kilometrov štvorcových. Väčšinu tvoria porasty listnatého a zmiešaného lesa, ktoré obhospodarujú vojenské lesy. Najvyšším bodom výcvikového priestoru je vrch Somár (649,7 metra) v jeho južnej časti.

Na priamy výcvik sa využíva približne pätina plochy. Vo VVP Turecký vrch môžu cvičiace jednotky uskutočňovať: cvičenia strelieb z ručných zbraní, z bojových vozidiel s vloženou hlavňou, taktické cvičenia do stupňa rota bez bojovej streľby, výcvik vo vedení bojových vozidiel, výcvik v mínovaní a trhaní s bojovou municiou a likvidáciu výbušnín.

V kasárenskom areáli sú prízemné ubytovacie zariadenia s kapacitou 200 osôb, cvičiace jednotky sa môžu ubytovať aj v priestoroch stanového tábora

júna, počas 28. ročníka streleckej súťaže Novinárska muška – memoriálu Katky Fornerovej, novinári postrehnú na strelnici prvé zmeny.

Podarilo sa vyčistiť plochu od náletov a mladého lesa. Za pomoci príslušníkov seredského ženijného práporu, ktorí pripravujú nových príslušníkov misie ISAF do Afganistanu sa podarilo vybudovať prvé tri okopy pre stojacieho strelca. Ďalšie tri by mali vyrásť koncom jesene, keď sa bude pripravovať následný kontingent pre Afganistan.

„Až sa dodbudujú zvyšné tri okopy, ale hlavne namontuje ďalší AIRTEC budeme môcť plnohodnotnejšie pripravovať vojakov pred ich odoslaním do zahraničnej misie. Okrem strelnice využívame najmä ženijné cvičisko a cvičisko trhania. Dobré je, že sa podarilo vybudovať check-point. Zlepšili sa tým podmienky pre prípravu vojakov do misie. Snažíme sa aj my počas výcviku prispieť k postupnému skvalitňovaniu výcvikových zariadení. Vždy sa dá všetko tak sklbiť, aby vojaci pri výcviku urobili aj kus práce v prospech

Najväčšia výstava v Európe

Druhého až štvrtého mája sa v priestoroch brnianskeho výstavniska uskutočnil už deviaty ročník medzinárodného veľtrhu obrannej a bezpečnostnej techniky IDET 2007. Ministerka obrany Českej republiky Vlasta Parkanová na slávnostnom otvorení zdôraznila, že výstava je v tomto roku najväčšia, zameraná na obranný sektor na celom európskom kontinente.

Na vyše 43 tisíc metroch výstavnej plochy sa predstavilo 311 firiem z 24 štátov. Medzi nimi nechýbalo ani Slovensko. V pavilóne F bola expozícia Ministerstva obrany SR. Českú ministerku obrany Vlastu Parkanovú pri jej návšteve najviac zaujali diaľkovo ovládané robotické zariadenia Výskumno-vývojového ústavu ŽTS Košice. Jeden z nich jej dokonca podal pero, aby sa zapísala do čestnej knihy stánku MO SR (na fotografii vpravo hore).

NÁSTUP ROBOTOV

Prvé tri kusy Retrieveru, ktorý bol vyvinutý na základe požiadaviek pre vojenské EOD-tímy už s úspechom využívajú slovenské ozbrojené sily a v Čechách prebiehajú jeho vojskové skúšky. Náčelník Generálneho štábu Armády Českej republiky generálporučík Vlastimil Pícek,

ktorý navštívil stánok MO SR v sprievode svojho slovenského kolegu generála Ľubomíra Bulíka sa živo zaujímal aj o nové modifikácie obrneného kolesového vozidla ALIGATOR a jeho využitie v slovenských ozbrojených silách.

Minister obrany František Kašícký sa v expozícii MO ČR oboznámil s kolesovým obrneným transportérom PANDUR. Je to druhá najväčšia zbrojná objednávka v histórii Armády ČR (po lietadlách Gripen) a prvé kusy z celkom objednaných 199 vozidiel v 18 modifikáciách za 23,6 miliardy českých korún by mali do útvarov českej armády prísť v budúcom roku. Rakúske transportéry má už vo výzbroji aj armáda USA, Portugalska, Kuvajtu, Slovinska a testujú ich v africkom Gabune.

V pavilóne Z navštívil minister obrany národnú expozíciu slovenských producentov. V stánku Vojenského technického ústavu z Liptovského Mikuláša sa zaujímal o diaľkové detektory toxických chemických látok, ktoré boli s úspechom využité v Kuvajte počas operácie Enduring Freedom. V spoločnosti WAY Industry ho potešila informácia, že diaľkovo ovládané odminovacie cepákové systémy BOŽENA si našli svojich odberateľov už na štyroch kontinentoch. Ich história sa začala písať na území bývalej Juhoslávie pred 12 rokmi, keď slovenskí

ženisti začali využívať prvé stroje BOŽENA 1. Najnovšie typy 4 a 5 sa s úspechom využívajú aj v oblastiach, ktoré sú, alebo boli postihnuté vojnovými konfliktami a nachádza sa tam množstvo nevybuchnutej munície, mín a nástražných systémov. Napríklad v Afganistane, Iraku, Kosove, Eritrei či v Bosne a Hercegovine. Minister obrany sa stretol aj so zástupcami trenčianskej Konštruktúry Defence a ďalšími slovenskými vystavovateľmi.

BOJ PROTI TERORIZMU

Hlavnou témou IDET 2007 bola obrana proti medzinárodnému terorizmu. S tým úzko súvisí aj zbližovanie armádnych a bezpečnostných štruktúr. Aj preto sa František Kašícký vo výstavnej hale V v stánku Elektrotechnického výskumného a projektového ústavu (EVPU) Nová Dubnica zaujímal o monitorovacie a pozorovacie systémy, prostriedky na ostrahu, ale aj trénažerové a simulačné systémy.

Súčasťou IDET 2007 boli aj medzinárodné odborné konferencie. Jednu z nich organizovalo slovenské ministerstvo obrany na tému: Slovensko ako vedúca krajina v oblasti EOD. Ďalšiu: Vojenské technológie 2007 zorganizovala Fakulta vojenských technológií brnianskej Univerzity obrany v spolupráci s Fakultou špeciálnej

techniky trenčianskej univerzity. Nadviazali na tradíciu, začatú na minuloročnej výstave IDEB 2006 v Bratislave, kde sa pod gesciou trenčianskej univerzity uskutočnila konferencia Špeciálna technika 2006. V rámci tohtoročnej konferencie boli prerokované témy súvisiace so špeciálnou technikou, vojenskými technológiami a vedeckým smerovaním v tejto oblasti, ako aj v technike krízového manažmentu. Slovensko prezentovalo pedagogickú a vedeckú prácu Fakulty špeciálnej techniky trenčianskej univerzity a Akadémie ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši. Nasledujúcu medzinárodnú vedeckú konferenciu na výstave IDEB 2008 v Bratislave zasa pripravujú zástupcovia trenčianskej univerzity.

Najväčšiu expozíciu na výstave mala expozícia Armády Českej republiky. Jej riaditeľ generálporučík v zálohe Jiří Martínek konštatuje, že hlavným cieľom bolo ukázať Armádu ČR ako profesionálnu, modernú a pripravenú. „Jednotlivé exponáty predstavujú vycvičenosť, odbornosť, spoľahlivosť, sofistikovanú vojenskú techniku, nové technológie, vedu, výskum, ako aj naplnenie počiatkových operačných schopností. Teda schopnosť plniť úlohy obrany krajiny i v spojeneckých misiách v zahraničí. Výrazom blízkych vzťahov medzi oboma našimi krajinami a ozbrojenými silami je aj skutočnosť, že v pavilóne F je okrem expozície Armády ČR i prezentácia MO SR“, zdôrazňuje generál Martínek.

NOVINKY SPOZA RIEKY MORAVY

Naši západní susedia sa tak po prvý raz pochválili okrem už spomínaného kolesového obrneného transportéra PANDUR II 8x8 aj s poľným prenosným chemickým laboratóriom, a delostreleckým rádiolokátorom ARTHUR. Tento moderný mobilný prostriedok na zistenie a lokalizáciu strielajúceho delostrelectva protivníka na nákladnom automobile Tatra T-815 26WR45 na základe niekoľkosekundového sledovania letiaceho projektilu vypočíta miesto, odkiaľ bol vystrelený a určí aj miesto jeho predpokladaného dopadu. Okrem toho môže slúžiť aj na riadenie paľby vlastného

delostrelectva. Česká armáda má v súčasnosti k dispozícii dva takéto systémy, ktoré sa môžu prepravovať aj letecky. Posledný bude dodaný koncom roka.

Vo výzbroji brigádneho úlohového zoskupenia Armády Českej republiky je už batéria protiletadlových riadených striel RBS-70. Celkovo bude mať vo výzbroji 16 odpaľovacích zariadení, dva simulátory a desiatky protiletadlových riadených striel. Prenosný protiletadlový raketový komplet RBS-70 je vo výzbroji 20 armád a využíva princíp navedenia po laserovom lúči. Jeho diaľkový dosah je 8 a výškový 5 kilometrov.

Príslušníci 43. výsadežného mechanizovaného práporu 4. brigády rýchleho nasadenia českej armády majú vo výzbroji už nový moderný prostriedok proti obrneným cieľom, nízko letiacim vrtuľníkom, ale aj opevneným úkrytom a živej sile protivníka. Ide o 84 mm švédsku zbraň Carl-Gustav M3.

Susedia spoza rieky Moravy sa na výstave pochválili aj prostriedkami ženíjného, chemického, geografického a meteorologického zabezpečenia. Predstavili špeciálne

mobilné pracovisko vojenských pyrotechnikov (EDD/EOD), prostriedky komunikačných a informačných technológií, ako aj na individuálnu ochranu jednotlivca.

Firma SVOS Přelouč sa prezentovala „skrytým“ pancierovaním osobných automobilov, ktoré umožňuje ochrániť posádku pred účinkami mín, nástražných systémov či ručných strelných zbraní. SPM Liberec sa zasa špecializuje na individuálne vybavenie vojaka. Modulárny nosný systém tejto firmy sa stal súčasťou výbavy vojaka. Je upravený aj na základe skúsenosti českých špeciálnych jednotiek v Afganistane. Uherskohradištská pobočka slovenskej firmy EVPÚ Nová Dubnica predviedla monitorovacie a prieskumné vozidlá so špeciálnym optoelektronickým vybavením. Nájdú svoje uplatnenie napríklad pri strážení hranice. Česká zbrojovka sa pochválila svojou novou puškou ČZ 805 a pištoľou ČZ 75 SP-01 Shadow.

POVODNE I POLYGÓN

Súčasťou tohtoročnej výstavy v Brne bola aj prezentácia úlohy a funkcie armádnych zložiek pri prírodných a priemyslových katastrofách. Najmä protipovodňové opatrenia. Bolo vidieť novú mostnú konštrukciu a v bazéne s rozmermi 24x63 metrov všetky typy protipovodňových opatrení. Súčasťou aktivít bola aj prednáška brigádneho generála Roberta Creara, ktorý velil počas rozsiahlych záchranných akcií v americkom New Orleanse.

S veľkým záujmom odbornej verejnosti sa stretli ukážky techniky na terénnom polygóne. Jeho 14 prekážok, okrem iného aj schodová konštrukcia, vlnovka či úsek s výše 20 stupňovým bočným náklonom poriadne preverili všetky vozidlá. Bolo tu vidieť celý základný rad Tatier, Land Rovers, DURO, Toyoty, Mercedesy aj inovovaný Jeep Wrangler. Mnohým odborníkom chýbala prezentácia slovenských výrobkov na polygóne, ale nielen tam. Hádám o rok, na výstave IDEB Bratislava koncom apríla 2008 to bude aj v tejto oblasti lepšie.

Jozef ŽIAK

Foto Peter DOVINA

ODHALENIE A SLZY

Anjela zahalovalo biele plátno. V príhovore pred odhalením sa minister obrany SR František Kašický poďakoval všetkým, ktorí pomáhali pri realizácii pamätníka. Postavu spoločne odhalili predseda parlamentu Pavol Paška, minister František Kašický, jeho rezortný maďarský kolega Imre Szekeres, starosta obce Géza Rohály a autor Ladislav Sabo. Pri následných tónoch slovenskej štátnej hymny najmä ženám vytryskli slzy smútku a bolesti.

Desiatku krištáľových srdc v objatí drotárskych rúk, symbol humanity a solidarity, odovzdali zástupcovia Spoločnosti Ferdinanda Martinenga. Už po druhýkrát si srdiečko prebral František Kašický. „Pán minister síce už jedno srdiečko dostal, ale venoval ho obetiam havárie a bude zamontované do pamätníka na kopci. Preto mu odovzdávame ešte jedno,“ vysvetlil P. Kurhajec. Po posvätení stavby k nej pristúpili rodiny obetí a s pietou ukladali vence a sviečky na chladné kamene.

INÁ ATMOSFÉRA, ROVNAKÉ SPOMIENKY

O svojich pocitoch nám porozprával náčelník generálneho štábu OS SR gen. L. Bulík: „Po 16 mesiacoch úplne iná atmosféra, no tie isté ťažké spomienky. Tieto aspekty sú do určitej miery vyjadrené aj v symbolikách, ktoré nesie pamätník. Môj pocit je dobrý, pretože sa nám podarilo v pomerne krátkom čase postaviť dôstojné pietne miesto. Oceňujem to a chcem sa poďakovať všetkým, ktorí dnešok zabezpečili a pripravili, všetkým, ktorí naďalej pamätajú na to, čo sa stalo a čo by sa už nemalo nikdy opakovať.“

V centre pozornosti médií, ale najmä pozostalých, bol npor. Martin Farkaš. „Pietne miesta hore v podobe stĺpov s osadenými konkrétnymi menami na kopci bol dobrý nápad a sú zrealizované veľmi vkusne. Každá rodina po pozostalom má teraz možnosť dať kvety či zapáliť sviečku tomu svojmu. Čo sa týka pamätníka v obci Hejce, myslím, že obeť tejto tragickej udalosti si zaslúžili túto úctu a aj miesto v srdci nás všetkých,“ povedal. Na otázku, čo najviac zaujíma pozostalých po jeho priateľoch, odpovedal: „Najčastejšie som odpovedal na otázky kto kde sedel v lietadle a okolnosti spojené s nehodou, ale aj to, aký som mal s nimi vzťah. Veľa krát mi však len prišli stisnúť ruku a popriať šťastie aj do budúcnosti. Bolo to veľmi emotívne. V takých chvíľach som cítil veľkú bezmocnosť, že im neviem pomôcť a že som nevedel udalosti nijako ovplyvniť.“

Na záver za pomoc pri odstraňovaní následkov leteckej nehody odovzdal minister obrany SR pamätnú medailu ministra obrany 1. stupňa veľvyslancovi SR v Maďarsku Jurajovi Migašovi a plukovníkovi Otokarovi Takáčovi, vojenskému pridelencovi SR v Maďarsku.

Michaela FARKAŠOVÁ

Foto **Peter DOVINA**

Ak pšeničné zrnó nepadne do zeme a neodumrie, ostane samo, ale ak odumrie, prinesie veľkú úrodu. Kto miluje svoj život, stratí ho, kto však nenávidí svoj život na tomto svete, zachová si ho pre večnosť. Ak niekto chce Mne slúžiť, nech ma nasleduje, a kde budem Ja, tam bude aj môj služobník. Ak Mi niekto slúži, uctí ho sám Otec.

Ján 12, 24 - 26

(text na pamätníku v Hejcoch)

kostolnej veži. Sám umelec hovorí, že chcel postaviť pre vojakov symbolickú katedrálu. Preto sú mená vytesané na kamennej dlažbe, použitý je aj sarkofág. Stromy tvoria baldachýn ako nad kráľovským hrobom. Postava anjela je len jeden fragment z celého súsošia. Autor vysvetľuje: „Socha symbolizuje anjela, akými boli naši najlepší vojaci, ktorí zahynuli. Rád by som prízvukoval, že to v žiadnom prípade nie je padlý anjel. Kvôli tomuto nesprávnomu pomenovaniu, ktoré sa rozšírilo, sme schovali krídla, čo určite udrie ľuďom do očí. Pre mňa ako pre sochára je však satisfakciou, že aj tak je to anjel, telo, ktoré sa vznáša.“ Hodnota pamätníka je 4,5 milióna slovenských korún. Tretinu použitých peňazí poskytlo ministerstvo obrany, tretinou prispela vláda a zvyšok sumy pochádza z verejnej zbierky.

Smútok udrel človeka

Pamätník obetiam leteckého nešťastia v maďarskej obci Hejce v sobotu 19. mája slávnostne odhalili slovenskí i maďarskí politickí a vojenskí predstavitelia za účasti viac ako 600 pozostalých, príbuzných a priateľov. Na kopci Borsó zahynulo pred 16 mesiacmi 42 slovenských vojakov a zamestnancov rezortu obrany, vracajúcich sa domov po úspešnom ukončení misie KFOR v Kosove. Nešťastie prežil jediný človek, nadporučík Martin Farkaš.

Od včasného predpoludnia prichádzali do Hejcov pozostalí po obetiach. Na kopec Borsó ich vyviezli vojenské Tatry. Príbuzní sa najprv zhromaždili pri nových drevených vyrezávaných stĺpoch s menami a dátumami narodenia vojakov. Slúžia ako samostatné pietne miesta, aby každá rodina mala možnosť starať sa o vlastný dôstojný pamätník. Na vrchu Borsó položili vence k centrálnemu pamätníku okrem iných oficiálnych predstaviteľov aj predseda Národnej rady SR Pavol Paška, minister obrany SR František Kašícký, náčelník Generálneho štábu OS SR generál Ľubomír Bulík, minister obrany Maďarskej republiky Imre

Szekeres, náčelník generálneho štábu Maďarskej republiky generálplukovník András Havril a starosta obce Hejce Gejza Rohály.

PRE ANJELOV MIERU

Socha, nainštalovaná 19. mája v priestoroch obce Hejce, je dielom akademického sochára Ladislava Saba a jeho spolupracovníkov Vavrinca Perleczkého a Ladislava Molnára. Pamätník sa skladá z bronzu a z tatranskej žuly, dovezenej z Popradskej kotliny. Z bronzu, aby boli trvácne, sú aj kópie stromov z miesta nešťastia. V obrysoch sa pamätník podobá

Britský admirál na Slovensku

Minister obrany SR František Kašícký prijal 15. mája 2007 zástupcu najvyššieho veliteľa NATO pre transformáciu admirála Sira Marka Stanhopea. Cieľom jeho trojdňovej návštevy bolo objasniť a rozšíriť myšlienky a výzvy transformačných iniciatív NATO nielen smerom k predstaviteľom rezortu MO SR, ale aj k reprezentantom iných ministerstiev a mimovládnych organizácií. Minister Kašícký admirála informoval o súčasnom stave transformácie slovenských ozbrojených síl a hlavných úlohách, ktoré plnia. Hosta oboznámil aj s financovaním OS SR. František Kašícký spomenul počas stretnutia aj problematiku našej účasti v silách rýchlej reakcie Severoatlantickej aliance. Slovensko navrhuje financovanie týchto aktivít nielen zo strany jednotlivých členských krajín, ale aj zo spoločných zdrojov NATO. Jednou z tém rokovania bola aj slovenská účasť v operáciách medzinárodného krízového manažmentu. Slovensko podľa Kašíckého plánuje prehodnotenie účasti v operáciách s cieľom v budúcnosti vyslať do zahraničných

misii väčšie celky s primeraným zastúpením aj vo velení misii. Admirál Stanhope sa zaujímal o proces profesionalizácie slovenských ozbrojených síl. Na záver stretnutia odovzdal František Kašícký admirálovi Sirovi Markovi Stanhopeovi Pamätnú medailu ministra obrany I. stupňa. Admirál Stanhope vystúpil na ministerstve obrany a v Národnej

akadémii obrany maršala Andreja Hadíka v Liptovskom Mikuláši s prednáškou na tému Strategické smerovanie transformácie aliance.

Gabriela ŠKVARENINOVÁ

Foto **Peter DOVINA**

Tandem aj sólo

V pondelok 28. mája 2007 sa minister obrany František Kašícký zúčastnil výcviku – výsadkovej prípravy – príslušníkov 5. pluku špeciálneho určenia Jozefa Gabčíka na letisku v Bolkovciach pri Lučenci. Oboznámil sa s úlohami výsadkára vo výsadkovej príprave. Od pozemnej výsadkovej cez činnosť v leteckom prepravnom prostriedku, jeho opustenie, riadenie padáka až po pristátie a nasledujúcu taktickú činnosť. Inštruktori výsadkovej prípravy zo žilinského pluku špeciálneho určenia vyškoliť F. Kašíckého na tandemový zoskok padákom Vector Sigma a individuálny padákom Mars 330. Minister absolvoval zoskok ako pasažier v tandemovom zoskoku, aj individuálny – oba z lietadla L-410 z leteckej základne v Malackách.

(r)

Pozvánka na výstavu

Od 10. mája je v bratislavskom Slovenskom národnom múzeu otvorená výstava Atentát – Operácia Anthropoid 1941 – 1942, ktorá prináša komplexný obraz o atentáte vykonanom 27. mája 1942 v Prahe na ríšskom protektori Reinhardovi Heydrichovi výsadkármi Jozefom Gabčíkom a Janom Kubišom.

S hlavným príhovorom vystúpil minister obrany SR František Kašícký, ktorý povedal: „Atentát, ktorý sa uskutočnil pod krycím názvom operácia Anthropoid, je dodnes vnímaný ako významný počin československého zahraničného odboja, v ktorom sa prejavil nebyvalý prejav vzdoru a hnevu proti nacistickým okupantom.... Táto udalosť, ktorá ani po 65 rokoch nestráca na svojom historickom význame a právom ju zaradujeme medzi významné

udalosti boja proti fašizmu v období druhej svetovej vojny, patrí k jedným zo základných zdrojov národných a vojenských tradícií Ozbrojených síl Slovenskej republiky.“ Na vernisáži boli prítomní aj príslušníci 5. pluku špeciálneho určenia zo Žiliny, ktorý nesie meno Jozefa Gabčíka.

Na príprave výstavy, ktorej autorom je Vojenský historický ústav Praha, participovalo Slovenské národné múzeum, Ministerstvo kultúry SR, Veľvyslanectvo ČR na Slovensku, Vojenský historický ústav Bratislava a ďalšie organizácie. Potrvá do 2. septembra tohto roka (na fotografii košela J. Gabčíka, ktorú mal na sebe keď padol).

Text a foto **Pavol VITKO**

Cvičný zásah v Chorvátsku

Ako priamy príspevok k predstupovým rokovaniam s Európskou úniou organizovalo v máji Chorvátsko spolu s orgánmi NATO medzinárodné cvičenie krízového manažmentu IDASSA 2007. Keďže Slovensko malo na cvičení svoje zastúpenie, navštívil ho aj minister obrany František Kašík.

Hlavnou témou rokovaní slovenského ministra a jeho chorvátskeho partnera Verislava Vrončeviča boli 24. mája 2007 v Zadare otázky bilaterálnej spolupráce a úsilie Chorvátska o vstup do NATO. F. Kašík ponúkol zároveň svojmu rezortnému partnerovi skúsenosti Slovenska z prístupových rokovaní do štruktúr Severoatlantickej aliance.

Medzinárodného cvičenia, ktorého hlavnou témou bolo zemetrasenie s vysokým počtom zasiahnutých osôb a rozsiahla kontaminácia, sa zúčastnilo 24 štátov priamym vyslaním jednotiek a 32 štátov nepriamo. Celkovo sa na ňom podieľa 400 cvičiacich v 34 národných tímoch vojensko-civilných zložiek. Slovenské ministerstvo obrany vyslalo na cvičenie IDASSA 13 vojenských chemikov a šesť kusov techniky. Ďalších sedem Slovákov a dva kusy techniky vyslalo ministerstvo vnútra. Spolupráca medzi ministerstvom obrany a ministerstvom vnútra na podobných cvičeniach je zakotvená v programovom vyhlásení vlády, ktoré deklaruje úzku kooperáciu týchto dvoch silových rezortov.

(r)

Foto **mjr. Oliver TODERIŠKA**

Pandorina skrinka?!

Euroatlantické centrum a Slovenská atlantická komisia usporiadala 15. mája 2007 v Univerzitnej knižnici v Bratislave konferenciu, ktorej úlohou bolo predstaviť jednotlivé hrozby vyplývajúce zo súčasného asymetrického bezpečnostného prostredia v oblasti jadrových zbraní a ich dôsledkov pre Slovenskú republiku. Profesor Jozef Sitek z Katedry jadrovej fyziky a techniky Slovenskej technickej univerzity informoval o ich technických parametroch a konštrukcii. Úlohu jadrových zbraní vo svetovej politike

a spôsoby ich možného využitia objasnil prodekan Peter Terem z Univerzity Mateja Bela. Ozbrojené sily SR zastupoval kapitán Peter Ďuriš, náčelník Strediska výstrahy ZHN (zbraní hromadného ničenia) práporu radiačnej, chemickej a biologickej ochrany Trenčín. Prítomných informoval o dostupných kapacitách ozbrojených síl na prevenciu a zmiernenie následkov nukleárneho alebo rádiologického útoku. Následky však nemôže riešiť samostatne jeden rezort. Musí ísť o spoluprácu všetkých zložiek integrovaného záchranného systému a rezortov vnútra a obrany.

Gabriela ŠKVARENINOVÁ

Prezídium EUROMIL-u

V dňoch 10.-11. mája v Krakove zasadalo Prezídium EUROMILu. Zväz vojakov Slovenskej republiky na tomto zasadnutí reprezentoval jeho prezident plk. gšt. v. v. Ing. Michal Bohunický s delegáciou zväzu. Prezídium má záujem na zjednocovaní národných vojenských legislatív, čo by sa malo hlavne prejavovať v multinárodných jednotkách medzinárodných misií pre mierové operácie. Týka sa to hlavne oblasti sociálnej

a pracovných podmienok. Pre potreby vedenia bude vypracovaná databáza o platoch profesionálnych vojakov, o pracovných podmienkach, dôchodkoch a zamestnaneckých zmluvách. EUROMIL je vrcholovou organizáciou 33 vojenských organizácií z 22 európskych krajín, prezentujúca viac ako 500 000 príslušníkov ozbrojených síl a ich rodinných príslušníkov.

Ing. Tomáš ŠVEC
hovorca Zväzu vojakov SR

Pridelenci v Zemianskych Kostolánoch

Koncom mája navštívili členovia vojenského diplomatického zboru akreditovaní v SR na čele s doyenom podplukovníkom Johnom R. Wallaceom novoootvorené Výcvikové a testovacie centrum (VTC) v Zemianskych Kostolánoch. Veliteľ Základne logistickej podpory RCHBO podplukovník Daniel Brezoňák prítomných oboznámil s históriou, určením a rozsahom pôsobnosti základne. Pridelencom predstavil činnosť zamorovacej skupiny a skupiny analytického zabezpečenia (SAZ). SAZ je určená na nepretržitú pohotovosť pre vykonávanie zásahov a analýz pri použití reálnych toxických chemických látok na území SR a na zabezpečenie ochrany obyvateľov proti chemickým zbraňam.

Text a foto **Gabriela ŠKVARENINOVÁ**

„Ženská“ misia

Druhá rotácia v misii UNIFIL je pre Slovensko zaujímavá aj preto, lebo v nej máme viac profesionálnych vojačiek ako vojakov. V Libanone slúžia štyri naše ženy a dvaja muži.

Minister obrany František Kašícký v sprievode náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generála Ľubomíra Bulíka navštívil Libanon 21. a 22. mája 2007. V Bejrúte sa stretli s veliteľom libanonských ozbrojených síl generálom Michelom Suleimanom a prijal ich predseda vlády Fouad Siniora.

NEMOCNICA VERZUS NEMOCNICE

František Kašícký informoval svojich partnerov o slovenskej účasti v misii a o postoji Slovenska k situácii v Libanone. Zdôraznil, že slovenský zdravotnícky tím nepomáha len vojakom UNIFILu, ale aj miestnym obyvateľom, za čo sa mu veliteľ armády aj premiér podakovali. Minister obrany tlmočil názor, že aj z hľadiska pozície Slovenska ako nestáleho člena Bezpečnostnej rady OSN sa situácia v Libanone musí vyriešiť mierovou cestou.

F. Kašícký aj generál Ľ. Bulík navštívili šesťčlenný slovenský chirurgický tím, ktorý v Libanone slúži

v rámci belgickej vojenskej poľnej nemocnice ROLE 2 v Tibnine. Počas druhej desaťtýždňovej rotácie v nej pôsobili od začiatku mája štyri ženy, z toho tri zdravotné sestry v hodnosti slobodník a jedna lekárka - dôstojníčka. Veliteľ misie spolu s ďalším kolegom sú chirurgovia a dôstojníci.

„Náš tím pomáha pri bežných zraneniach a je schopný zasahovať v rámci brušnej a kostnej chirurgie. Pomáha nielen vojakom, ale z časti aj civilistom. Táto pomoc sa však stretáva s nevôľou súkromných nemocníc v okolí, ktoré tak prichádzajú o platiacich pacientov. Ich príjmy údajne klesli až o polovicu,“ prezentoval ministromi podplukovník František Nickel, veliteľ slovenského kontingentu, chirurg a traumatológ.

F. Kašícký vyzdvihol, že hlavný veliteľ UNIFIL generál Claudio Graziano či generálmajor Maurizio Fioravanti, veliteľ sektoru Západ, kde pôsobí aj uvedená poľná nemocnica, vyslovili počas stretnutí na adresu slovenských zdravotníkov len slová chvály. Tiež ocenil, že naši vojaci sa vedia vyrovnávať aj so skromným ubytovaním a nie najlepšou stravou.

V misii UNIFIL pôsobilo v čase našej návštevy 13 700 vojakov z 31 krajín. Najviac ich je z Talianska (2206), Francúzska (1593) a Španielska (1280).

Najmenšia účasť v misii je naša a maďarská (po 6) a luxemburská (2). Mierová misia má za cieľ udržiavať pokoj v prihraničnej línii medzi Libanomom a susednými štátmi, spolupracovať s miestnymi autoritami a pomáhať civilným obyvateľom trebárs v oblasti opravy ciest, pri dodávkach elektrickej energie a vody či v rámci zdravotníckej pomoci.

KATARÍNA, ADRIANA, ALEXANDRA, JANKA

V deň návštevy bol aj pod lekárskou starostlivosťou slovenskej poručičky MUDr. Kataríny Belicovej (na spoločnej fotografii vľavo a na fotografii vpravo pri ošetrovaní čínskeho seržanta) okrem iného trebárs čínsky seržant Xu Guo Cheng. Následkom prehriatia organizmu po medzinárodných vojenských bežeckých pretekoch mu začala zlyhávať obličková a pečeneňová činnosť. Nuž – aj to sa stáva. Keďže doktorku Katku sme samostatne predstavili v minulom čísle OBRANY, na motiváciu slúžiť v armáde a vycestovať na misiu sa pýtame jej kolegýň. Snáď len to, ako popri stálej pohotovosti dokáže v Libanone relaxovať. „Každý druhý deň chodím do posilňovne a občas si zahrám volejbal. No a ráno si zvyknem zabehať zo šesť kilometrov s majorom Marianom Zdychom,“ predstaví poručička Belicová posledného člena slovenského tímu, chirurga, ktorého doma v Kováčovej čaká manželka a dvaja synovia. Odbehnúť však nesmú ďaleko. V prípade potreby musia byť do 15 minút v pohotovosti. Libanon je totiž stále veľmi nepokojná krajina. Napokon, aj v priebehu dvojdnovej májovej návštevy ministra obrany vybuchla silná bomba

v metropole Bejrút a nepokoje na severe krajiny si vyžiadali desiatky zranených aj mŕtvych. Aj preto sú naši vojaci v pohotovosti sedem dní v týždni a 24 hodín denne.

„Po absolvovaní stavebnej priemyslovky som zistila, že stavbárčina nie je celkom to, čo by som chcela robiť. Rozhodla som sa teda pre zdravotnícku nadstavbu a keď u nás v Liptovskom Mikuláši hľadali ľudí do vojenskej poľnej nemocnice, tak som nezaváhala,“ hovorí slobodníčka Adriana Gažová (na fotografii druhá sprava). Predtým pracovala na chirurgii a pred dvoma rokmi ju k uniforme tak trochu priviedol príklad jej brata – dôstojníka. V Libanone sa s ňou rozprávame v nevelkej izbe, ktorá trom našim zdravotným sestram slúži ako spálňa, obývačka aj jedáleň zároveň. Križujú ju šnúry na sušenie, v kútoch sú tri železné postele, na bokoch plechové skrine. Na nich vidieť helmy aj nepriestrelné vesty. Naše slobodníčky si na spartánský život bez kozmetického stolíka či sprchy len pre seba už zvykli. Chladnička by sa však zišla ako soľ. Možno aj väčší stolík, ako ten ktorý majú a na ktorom budú stáť vo vázach kytice kvetov, ktoré slovenským vojakom daroval minister obrany. Aspoň trochu pekný pohľad. Na rozdiel od výhľadu z ich vchodu, ktorý je situovaný priamo pár metrov oproti mužským záchodom....

Slobodníčka Janka Rajtková (na fotografii druhá vľavo) je anestéziologická sestra a má za sebou zdravotnícku školu aj prax v Ústrednej vojenskej nemocnici v Ružomberku. „Na armáde sa mi páči aktívny dynamický život a na druhej strane aj isté sociálne istoty, preto som tu,“ povie Janka, ktorá popri misii zvláda aj diaľkové bakalárske štúdium. Špecialistkou – inštrumentárkou chirurgického tímu je slobodníčka Alexandra Mrázová tiež z Ružomberka (na fotografii vpravo). Spomedzi kolegyň ako jediná má doma aj manžela, ktorý sa s jej vycestovaním zmieril celkom v pohode. „Deti ešte nemáme a aj to, že ma vždy zaujímal cestovanie prispelo k tomu, že som rozkaz o vycestovaní prijala s radosťou.“

„Do misie UNIFIL nastúpila prvá rotácia od začiatku marca 2007 a vystriedaná bola 6. mája. Naš prvý aj druhý chirurgický tím spolu do polovice mája ošetril 335 pacientov, pričom sme vykonali 12 ťažkých a 29 ľahších operácií,“ prezentuje ďalej ministrovi obrany a náčelníkovi generálneho štábu pplk. František Nikel, ktorý ako jediný ostal na obe rotácie. V nemocnici, ktorá je zložená zo stanov a zdravotníckych kontajnerov (fotografia vpravo dole) súhlasí s ministrom, že rotácia chirurgického tímu by v budúcnosti mohla byť aj dlhšia, ako na desať týždňov. Podplukovník, ktorý už má za sebou misie v bývalej Juhoslávii aj vo Východnom Timore tiež hovorí, že by bolo vhodné vyslať do misií aj početnejšie zdravotné tímy, ktoré by boli autonómnejšie od ostatných jednotiek. Bolo by to o skúsenostiach, aj o väčšom renomé. Nuž, možno niekedy nabudúce. Naša účasť v misii UNIFIL by sa mala podľa dohody začiatkom leta po druhej rotácii skončiť. Skúsenosti a dobré meno slovenských vojenských zdravotníkov však v domácom aj v medzinárodnom povedomí ostávajú.

Text a foto **Pavol VITKO**

Slovak Hawk 2007

Pod týmto názvom sa v dňoch 9. až 18. mája uskutočnilo na leteckej základni Sliač medzinárodné cvičenie slovenských vzdušných síl a Kráľovských vzdušných síl Veľkej Británie a Severného Írska (RAF). Cvičenia sa zúčastnili príslušníci prvej a druhej letky z leteckej základne Sliač so 4 lietadlami MiG-29 a dvomi lietadlami L-39 Albatros a príslušníci 100. letky RAF zo základne Leeming s 5 lietadlami Hawk T-1A.

Podľa zástupcu veliteľa leteckej základne Sliač podplukovníka Ivana Dorčáka pri koncipovaní cvičenia im britská strana vyšla v ústrety. „Jeho cieľom bola teoretická príprava a praktický výcvik vo vedení manévrových vzdušných bojov medzi rozdielnymi typmi lietadiel, ako aj príprava a vedenie kombinovaných vzdušných operácií. Práve v týchto oblastiach majú príslušníci britského kráľovského letectva a konkrétne tejto letky bohaté skúsenosti,“ objasňuje podplukovník Dorčák.

BRITSKÝ JASTRAB PREKVAPIL

Spoločné cvičenie dokonale preverilo aj súčinnosť pri logistickom zabezpečení britskej jednotky RAF

silami a prostriedkami leteckej základne Sliač. Starší inžinier lietania kapitán Ján Hirko poznamenáva, že aj v tejto oblasti je možné po vyriešení niektorých otázok zabezpečiť bezproblémovú letovú činnosť leteckých jednotiek aliancie. V neposlednom rade cvičenie pomohlo aj príslušníkom letky riadenia vzdušnej prevádzky v zdokonalení komunikácie v anglickom jazyku pri riadení letov britských lietadiel.

Súčastou cvičenia Slovak Hawk 2007 boli aj lety v zmiešaných anglicko-slovenských a slovensko-anglických posádkach na lietadlách Hawk, MiG-29 a L-39. Piloti oboch vzdušných síl sa tak navzájom oboznámili s letovými, výkonovými a manévrovacími vlastnosťami lietadiel, ako aj s taktikou používanou v oboch armádach pri vedení manévrových vzdušných bojov. Takúto skúsenosť získali aj piloti prvej letky kapitáni Marián Bukovský a Pavol Serbin. Obaja lietajú na MiG-29, čiže na lietadle diametrálne inom, ako sú cvičné stroje Hawk.

„Najskôr som sa vyviezol na britskom stroji a musím povedať, že ma celkom príjemne prekvapil. Vidieť síce, že má za sebou už pekných pár desaťročí a nebol zásadným spôsobom modernizovaný, ale v rukách skúseného pilota to môže byť nebezpečná zbraň. Je to

veľmi obratný stroj, výkonovo lepší ako náš Albatros. Briti majú veľmi dobre prepracovanú taktiku vzdušných súbojov. Poznal som to pri nasledujúcich letoch, keď zvädzali súboje medzi sebou a potom proti našim lietadlám,“ sumarizuje svoje zážitky krátko po lete kapitán Marián Bukovský.

Jeho kolega kapitán Pavol Serbin pridáva, že pôvodne si pred prvým súbojom s Hawkom myslel, že to bude jednoznačná záležitosť v jeho prospech: „Nakoniec to vôbec nebol taký ľahký cieľ. Ukázalo sa, že skúsený, dobre vycvičený pilot vie urobiť aj z Hawka celkom nebezpečného súpera. Cvičenie bolo veľkým prínosom pre nás všetkých, ale najmä pre nových, menej skúsených pilotov, ktorých máme v letke.“

ZMIEŠANÉ OSÁDKY NA SLIAČOM

Cvičenie vo vzdušnom priestore nad letiskom Sliač bolo zážitkom aj pre pilotov britských Jastrabov (Hawkov). Navyše doteraz nemali možnosť oboznámiť sa s MiG-29. Major Bryce Bullet si nevedel vynachváliť letové vlastnosti slovenského stroja. Do vzduchu sa dostala aj 24-ročná navigátorka stíhacieho bombardéra Tornado Claire Birtchová.

Vždy pred letom sa na spoločnej teoretickej príprave zmiešané osádky oboznámili s cieľom letov, taktickými možnosťami daného typu lietadla, jeho manévrovacími schopnosťami a výkonovými parametrami. To všetko preto, aby si vedeli lepšie predstaviť, čo ich môže očakávať v nadchádzajúcom vzdušnom boji.

Veľkou skúsenosťou bolo cvičenie aj pre slovenských leteckých technikov. Všimli si prácu svojich

britských kolegov, ich zabezpečenie, výstroj. Všetkých prekvapilo, že britskí technici sú už postarší páni. Mali v priemere okolo päťdesiatky. Všetko bývalí profesionálni vojaci s bohatými skúsenosťami, ktorí na základe kontraktu pracujú pre RAF.

Technik lietadla MiG-29 rotný Marcel Pinke, ktorý má dvanásťročné skúsenosti z práce najskôr na MiG -21 a potom na MiG-29 musel pred časom prijať nižšiu hodnotu (bol už nadrotmajster), aby mohol vôbec zostať v armáde. V rovnakej pozícii je aj jeho kolega rotný Jaroslav Tóth, ktorý už bol podpráporčíkom a po skončení strednej vojenskej školy začínal na letisku v Bechyni.

DVA PRÍSTUPY K TECHNIKOM

„Briti si jednoducho oveľa viac ako u nás vedia vážiť skúsenosti. Poznajú, že technik lietadla zrejme veľmi dlho, kým sa dokáže zžiť so svojim strojom a už podľa zvuku motora či iných príznakov určí, či je v poriadku. Ich technici sú na prácu oveľa lepšie vybavení aj po stránke oblečenia, obutia či technického zabezpečenia. V tomto smere by sa mala zlepšiť situácia aj u nás. Len je škoda, že muselo odísť veľa skúsených technikov v jednotlivých odbornostiach, ktorí nám doposiaľ citelne chýbajú,“ s výčitkou v hlase hovorí rotný Tóth.

S jeho postrehom súhlasí aj zástupca veliteľa leteckej základne podplukovník Ivan Dorčák. Pozname-

náva, že sa síce začínajú robiť opatrenia, aby naďalej nedochádzalo k neželanému odchodu skúseného technického personálu, ale je to pre mnohých už dosť neskoro. „V konečnom dôsledku by to pre nás mohlo byť nebezpečné, keby museli odchádzať tí najskúsenejší a najlepši. V predchádzajúcom období sme prišli už o veľa ľudí, ktorí nám dodnes chýbajú. Skúseného technika nenájdeme na ulici, ani nečaká za bránou letiska, ako si mnohí mysleli. Jeho príprava je dlhodobá záležitosť. Preto treba využiť ich skúsenosti. A to rôznymi spôsobmi. Jeden z nich nám na cvičení ukázali Briti,“ konštatuje zástupca veliteľa základne.

V záverečnej fáze cvičenia si slovenskí a britskí piloti precvičili aj plánovanie a uskutočnenie spoločnej misie (COMAO) proti prostriedkom protivzdušnej obrany a obrannú činnosť proti prostriedkom vzdušného napadnutia.

Podľa podplukovníka Dorčáka cvičenie Slovak Hawk 2007 pomohlo najmä mladým, menej skúseným príslušníkom prvej a druhej letky. Získali potrebné skúsenosti zo spoločného pôsobenia s leteckými jednotkami armády NATO. S výsledkami cvičenia bol spokojný aj veliteľ 100. letky RAF podplukovník D. A. C. Legg.

Jozef ŽIAK

Foto **kpt. Peter MICHNICA**

100. LETKA RAF

História tejto leteckej jednotky sa začala písať ešte v časoch prvej svetovej vojny. Vznikla vo februári 1917 a jej príslušníci bojovali vo Francúzsku. Po vojne pôsobila v Bal-donnel v Írsku, potom v Anglicku, neskôr v Singapure. V bojoch proti Japoncom pri obrane tejto strategickú pevnosti a prístavu, ktorý kontroloval prechod z Indického oceánu do Juhočínskeho mora bola takmer zničená. Na britských ostrovoch bola znovu sformovaná a vyzbrojená bombardérmi Lancaster sa podieľala od decembra 1942 na bombardovaní Nemecka.

Po ukončení druhej svetovej vojny bola prezborená. Najskôr pôsobila na Lincolnoch, neskôr na bombardéroch Canberra. Jej príslušníci bojovali v Malajzii, potlačovali povstanie Mau-mau v Keni, podieľali sa na britských atómových testoch v Tichomori. V roku 1991 bol jednotka prezborená na cvičné lietadlá Hawk T1/1A a zabezpečuje výcvikové lety pre príslušníkov RAF. Od roku 1995 je sídlom 100. letky RAF letecká základňa Leeming. Základňa vznikla v júli 1940 a v čase druhej svetovej vojny z nej operovali bombardéry Halifax a Lancaster. Po vojne bola v Leemingu istý čas umiestnená aj 3. letecká výcviková škola. V súčasnosti sú na základni umiestnené aj stíhacie bombardéry Tornádo.

Škandinávská spolupráca

Nórsko a Švédsko podpísali predbežnú zmluvu o spoločnom vývoji ďalšej verzie stíhačky JAS-39 Gripen. Práce počas najbližších dvoch rokov by mali stáť 150 miliónov nórskych korún.

Najnovšou verziou Gripenov je JAS-39 C/D. Nórske stroje by niesli označenie JAS-39N a nahradili by staršie stíhačky F-16. Lietadlá majú mať zvýšenú vzletovú hmotnosť zo 14 000 na 16 000 kg. Ponesú totiž výkonnejšie motory a o 38 percent viac paliva, vďaka

čomu sa zvýši dolet. Majú tiež mať 10 závesníkov (namiesto doterajších ôsmich), nový podvozok, radar a ďalšiu elektroniku.

Nórske letectvo uvažuje aj o náhrade šiestich transportných lietadiel C-130H Hercules, ktoré pochádzajú z roku 1969. Vďaka modernizácii vydržia v službe do roku 2012 až 2015. V tom čase by však Nóri už radi mali štyri nové stroje vo verzii C-130J. Ich celková cena by sa spolu s náhradnými dielmi pohybovala okolo 520 miliónov dolárov.

Staronové BTR-90

Po rokoch odkladov chce Rusko začať masovú výrobu osemkolesového bojového vozidla pechoty BTR-90. Stroj vychádza zo staršieho BTR-80 a na verejnosti ho predstavili už v roku 1994. Do služby však zaradili iba zopár kusov. Teraz chce ruská armáda niekoľko stoviek týchto vozidiel a predpokladá sa aj export.

Prvé kusy BTR-90 používajú rovnakú vežu ako pásové stroje BVP-2. Výzbroj tvorí 30 mm kanón, guľomet kalibru 7,62 mm a protitankové rakety AT-5. Predpokladá sa, že BTR-90 ponesie rôzne varianty výzbroje, ráta sa napríklad s kanónom kalibru 125 mm a rôznymi raketami. Vozidlo má hmotnosť 20 ton a okrem trojčlennej posádky prepraví osem vojakov. Maximálna rýchlosť na ceste je 100 km/h, v teréne 50 km/h. Môže sa pohybovať aj v prípade, že sú štyri pneumatiky poškodené. Stroj je obojživelný, vo vode pláva rýchlosťou 9 km/h.

Modernizácia rakiet Sidewinder

Spoločnosť Raytheon modernizuje rakety vzduch-vzduch AIM-9M Sidewinder pre Pakistan (200 kusov), Malajziu (57 kusov) a Kóreu (11 rakiet). Rakety AIM-9M sa vyrábajú od roku 1982 a hoci už existuje aj nová verzia AIM-9X, stále sú hlavnou zbraňou vzduch-vzduch krátkého dosahu v letectve USA i viacerých spojencov. Za 25 rokov výroby vzniklo 10 variantov AIM-9M. Najnovšie verzie dostali nové obvody dosky v záujme zlepšenia odolnosti proti infračerveným protiopatreniam. Kanada si od Raytheonu neobjednala modernizáciu rakiet, ale 229 súprav obvodových kariet. Výmenu chce teda vykonať sama. Za karty zaplatí spolu 1,5 milióna dolárov. Kanada používa Sidewindery na strojoch F/A-18.

Pakistan a Južná Kórea chcú modernizované rakety pre stíhačky F-16 a Malajzia pre F/A-18. Zaplatia za ne 107-tisíc dolárov za kus. Nová raketa AIM-9X stojí 172-tisíc dolárov.

Nové námorné veže

Nemecko si ako výzbroj svojich nových fregát triedy F125 vybralo 127 mm kanóny OTO/Melara vo vežiach Lightwight Naval Gun Mount. Kanóny sú automatické a veže sú ovládané diaľkovo. V skutočnosti tak delo neobsluhuje žiadna bežná posádka.

Celá veža vrátane 40 delostreleckých granátov v zásobníkoch váži 25 ton. Zásobníky sú dva, takže zbraň môže strieľať dvoma typmi munície. Elevácia 70 stupňov umožňuje aj streľbu proti lietadlám, rýchlosť streľby je 35 rán za minútu.

Nemecké námorníctvo chce päť takýchto veží za 70 miliónov eur. Štyri by tvorili výzbroj fregát, piata by slúžila na výcvik na pevnine. Za 10 miliónov eur by k nim mali pribudnúť diaľkovo ovládané vežičky Hitrole od rovnakého výrobcu s guľometmi kalibru 12,7 mm. Tých Nemci objednali 25 – päť pre každú zo štyroch lodí a päť na výcvik.

Kontrakt by mali definitívne podpísať v treťom kvartáli tohto roka. Podlieha totiž schváleniu programu F125 v nemeckom parlamente. Lode sú dlhé 131 metrov a majú výtlak 5500 ton. Posádku tvorí 120 námorníkov. Okrem spomínaného kanónu a guľometov budú vyzbrojené ôsmimi protilodnými raketami, dvoma protiraketovými systémami a štyrmi automatickými kanónmi kalibru 27 mm. Na lodiach je priestor pre výsadok 50 príslušníkov špeciálnych jednotiek.

Ponorka Jurij Dolgorukij

Po mnohých odkladoch Rusi spustili na vodu prvú ponorku novej triedy Borej. Stavba plavidla Jurij Dolgorukij sa začala už pred 11 rokmi, ale spomalili ju finančné i technické problémy a zmeny v dizajne. Je to prvá jadrová ponorka s balistickými raketami, ktorú v Rusku postavili za posledných 17 rokov. K záveru sa blížila aj práca na druhej ponorke tejto triedy, ktorá nesie meno Alexander Nevskij. Stavba tretej ponorky Vladimir Monomach sa iba začala.

Plavidlá triedy Borej sú dlhé 170 a široké 13 metrov. Výtlak na hladine je 14 700 ton, pod hladinou 17 700 ton. Posádku tvorí 130 námorníkov. Jurij Dolgorukij nesie 12 balistických rakiet Bulava, ktoré sú upravené zo striel Topol-M. Tie dopĺňajú štyri torpédomety. Ďalšie ponorky majú byť dlhšie a vyzbrojené 16 raketami. Spolu chcú mať Rusi o desať rokov 10 týchto ponoriek.

Turci chcú torpéda Mk-54

Turecko požiadalo USA o predaj 100 torpéd Mk-54. Tieto patria do ľahšej kategórie a je možné ich zhadzovať z lietadiel či helikoptér alebo odpalovať z menších lodí. Vďaka menším rozmerom ich možno používať aj v plytkých pobrežných vodách. V USA tvoria výzbroj lietadiel P-3C Orion. Turci ich plánujú používať na fregatách či vrtuľníkoch SH-70B Sea Hawk.

Torpédo vychádza zo staršieho typu MK-46, ktorý bol kedysi štandardom v USA i v NATO. Kombinuje jeho pohonný systém s modernou navádzacou hlavicoú. Turci používali vysoký počet torpéd MK-46, pre ktoré majú vybudované logistické zázemie. To plánujú využiť aj pri novom type MK-54.

Dvojstranu pripravil **Miroslav BARIČ**
Foto **USAF, US Navy**

Krátko

Azerbajdžan kupuje zatiaľ nespresnený počet stíhačiek MiG-29 od Ukrajiny. Tá je po Rusku druhým najväčším používateľom týchto lietadiel, má ich vyše 200. Cena tiež nie je známa, pri týchto strojoch z druhej ruky môže dosiahnuť 35 miliónov dolárov za kus. Predaj vyžaduje súhlas Ruska, ktoré je výrobcom náhradných dielov.

Sýria získala od Iránu väčšie množstvo protilodných rakiet C802 čínskeho pôvodu. Strely sú dlhé 6,4 metra, vážia 680 kg a nesú 160-kilogramovú hlavicu. Dosahujú rýchlosť 250 metrov za sekundu. Irán začal nakupovať tieto rakety od Číny začiatkom 90. rokov, ale dodávky neskôr po tlaku USA zastavili. Irán teraz produkuje vlastnú verziu.

Pakistan zvýšil objednávku čínskych fregát zo štyroch na osem. Prvé štyri sú už na ceste, prvú by mali dodať na budúci rok. Patria k triede Tíang-wej II, ďalšie štyri by mali byť z triedy F22P, ktorá z nej vychádza. Fregaty triedy Tíang-wej II sú 104 metrov dlhé a majú výtlak 2400 ton. Novšie lode by mali byť o niečo väčšie. Poslednú, ôsmu fregatu by mal Pakistan dostať o šesť rokov.

Firma Sikorsky dostala kontrakt na opravy a revízie vrtuľníkov CH-53D Sea Stallion, CH-53E Super Stallion a MH-53E Sea Dragon. Zákazka sa týka najmä hláv rotorov a hriadeľov. Základná objednávka prác znie na päť rokov so štyrmi opciami na jeden rok. Ak by firma Sikorsky dostala kontrakt na celých deväť rokov, mal by hodnotu 394 miliónov dolárov.

Izrael požiadal USA o predaj 3500 leteckých bômb MK-84. Tieto bomby vážia 907 kg a nesú 428 kg výbušniny. Môžu byť vybavené viacerými typmi navádzania – laserovým alebo satelitným. Súčasťou obchodu za 65 miliónov dolárov by malo byť testovanie, logistická podpora, výcvik personálu a náhradné diely.

Spoločnosť Night Vision Systems, ktorá patrí do koncernu DRS, dostala objednávku za 139 miliónov dolárov na dodávku prístrojov na nočné videnie pre americkú armádu, letectvo a námornú pechotu. Kontrakt uzavreli na päť rokov s ďalšími štyrmi opciami na jeden rok.

Firma Colt dodá americkej armáde automatické pušky M4 a M4A1 za 50,8 milióna dolárov. Tieto pušky sú modernizovanou verziou M16. Môžu niesť množstvo dodatočného vybavenia, preto ich občas označujú ako modulárny zbraňový systém M4. Pušky by mali dodať do konca júla 2008.

Americká armáda neustále zápasí s problémom nástražných náloží v Iraku. Firma BAE Systems preto dostala objednávku na dodatočné pancierovanie spodku korby bojových vozidiel Bradley. Prvá časť objednávky za 23,4 miliónov dolárov má byť naplnená do konca novembra tohto roku. Celkovo má kontrakt hodnotu 41,9 milióna dolárov.

odberu časti plynov z hlavne (napr. Browning a Colt). V Európe však jeho marketing slávil úspechy a už v roku 1890 boli guľomety Maxim vo výzbroji armád Veľkej Británie, Nemecka, Rakúska - Uhorska, Talianska, Ruska i ďalších krajín.

K. UND K. KONKURENCIA

Na začiatku 1. svetovej vojny tak vojaci hlavných znepriatelených armád strieľali guľometmi systému Maxim, resp. jeho rôznymi klonmi. Briti mali 7,7 mm Vickers Mk 1 (farebná kresba), Rusi 7,62 mm Maxim vzor 1910 a Nemci 7,92 mm Maxim vzor 1908 (MG08). Vlastnou cestou na strane „Dohody“ išlo Francúzsko a v „Trojspolku“ Rakúsko - Uhorsko.

Tento hlavný spojenec Nemecka v 1. svetovej vojne, síce tiež kúpil Maximovu licenciu, ale spokojný s ňou nebol. Preto, keď zbrojovka Škoda Plzeň začala vyrábať Maschinengewehr Modell 1890 Karla Salvatora a Georga von Dormusa, prijala ho rakúsko-uhorská armáda ako Modell 1893 do výzbroje. Jeho systém s dynamickým záverom brzdeným výkyvným blokom a silnou pružinou však nebol najlepší a nepomohli mu ani viaceré

Guľomety veľkej vojny

Veľká vojna z rokov 1914 až 1918, známa ako 1. svetová, dostala množstvo prívlastkov. Najčastejšie sú „prvá letecká“, „prvá tanková“ či „prvá zákopová“. Bola skutočne takou – veď práve v nej po prvý raz hromadne nasadili lietadlá a tanky a práve ona čoskoro po začiatku uviazla v dlhých línách zákopov. Tiahli sa celou Európou od Švajčiarska až k brehom Severného mora a ich okraje sa ježili hlavňami guľometov...

Takže, možno by sa dalo povedať i – „prvá guľometná“. Hoci táto vojna guľomety nezrodila. Veď mechanické Gatlingy sa predstavili v americkej občianskej vojne (1861 – 1865) a automatické guľomety Maxim britskej pechoty masakrovali povstalcov v Sudáne už na sklonku 19. storočia – v septembri 1898. A o rok nato vyčíňali v Búrskych vojnách.

MAXIMOV PRVÝ AUTOMATICKÝ

Prvý automatický guľomet zostrojil Američan Hiram Maxim. Použil princíp spätného rázu a krátkeho záklzu

hlavne. Ten ňaťahoval záver spojený s hlavnou klbovým mechanizmom. Cyklus opakovania dokončovala vratná pružina prirážajúca dočasne oddelený záver opäť k hlavni, do ktorej sa medzitým zasunul nový náboj. Maxim svoj vynález zabezpečil hneď dvoma britskými patentmi, no do konca života tvrdil, že najmä myšlienku klbového spojenia záveru s hlavňou mu čoskoro ukradli iní konštruktéri. Ťažko súdiť, treba však uznať, že klbové systémy pištolí Huga Borchardta a Georga Luger sa na ten Maximov dosť podobali.

Prvým Maximovým guľometom bol „Forerunner“ (Predbežec) na britský náboj kalibru .303 (7,7 mm) z roku 1883. V roku 1884 ho nasledoval „Prototyp“ na silnejší náboj Gatling kalibru .45 (11,43 mm). Jeho - na tie časy fantastická kadencia asi 600 výstrelův za minútu však spôsobovala prehrievanie hlavne, čo si vyžiadalo masívny vodný chladič, ktorý sa stal pre guľomety Maxim charakteristickým a použili ho aj iní konštruktéri.

Doma sa Maximov guľomet príliš neujal, v USA dali prednosť modernejším konštrukciám využívajúcim princíp

modernizácie. Nečudo, že tento guľomet, označený v poslednej verzii ako Škoda Modell 1913, nahradila nová zbraň.

Bol ňou guľomet, ktorý pre zbrojovku Österreichische Waffenfabrik-Gesellschaft Steyr v roku 1905 zostrojil Andreas Wilhelm Schwarzlose. Hoci podobne ako Škoda strieľal z dynamického neuzamknutého záveru, čo bola medzi guľometmi rarita, bol oveľa vydatenejší. Pri streľbe využíval veľkú hmotnosť masívneho záverového bloku, ktorý navyše brzdila vratná pružina a klbová páka.

Pre jednoduchú konštrukciu a nenáročnú obsluhu mali tento guľomet označený ako Schwarzlose Modell 07/12 (ČB foto) vojaci radi. Vyrábala sa v kalibroch 6,5 mm, 7,92 mm a 8 mm a do bojov prvý raz vstúpil v rokoch 1912 – 1913 na Balkáne. A hoci sa jeho produkcia skončila v roku 1918, maďarská a talianska armáda ho mala vo výzbroji až do roku 1945.

PhDr. Ján DOLINAY

Kresba Rudolf TOMŠA

Foto archív autora

ZÁKLADNÉ TECHNICKO-TAKTICKÉ ÚDAJE

Maxim MG08: náboj – 7,92 x 57 mm Mauser; celková dĺžka – 1 175 mm; hmotnosť – 26,44 kg (so štvornohou lafetou až 62 kg); dĺžka hlavne – 719 mm; vývrt hlavne – 4 pravotočivé drážky; zásobovanie – textilný pás na 250 nábojov; kadencia – 450 výstrelův/min.

Schwarzlose M-7/12: náboj – 6,5 x 54 mm R holandský, 7,92 x 57 mm Mauser, 8 x 50 mm R Mannlicher rakúsky; celková dĺžka – 1 066 mm; hmotnosť – 19,90 kg; dĺžka hlavne – 621 mm; vývrt hlavne – 4 pravotočivé drážky; zásobovanie – textilný pás na 250 nábojov; kadencia – 400 výstrelův/min.

Generál I. triedy Ferdinand Čatloš

Narodil sa 17. októbra 1895 v Liptovskom Svätom Petri, v rodine murára - staviteľa Michala Čatloša a jeho ženy Márie, rodenej Madulovej, ako najstarší z desiatich súrodencov. Po ukončení štvorročnej meštianskej školy v Liptovskom Sv. Mikuláši, začal študovať vo Vyššej obchodnej škole v Kežmarku.

V tomto mestečku sa už ako stredoškolský študent angažoval v slovenskom národnom hnutí, bol členom slovenského samovzdelávacieho spolku „Mor ho!“ Za národnú činnosť ho zo štúdií pred maturitou vylúčili. Tie sa mu napokon podarilo dokončiť v Dolnom Kubíne.

LEGIONÁR

Ako úradník musel po vypuknutí prvej svetovej vojny narukovať do rakúsko-uhorskej armády, s určením do 67. pešieho pluku v Prešove. Tam aj absolvoval dvojmesačný dôstojnícky kurz. V hodnosti kadeta - ašpiranta odišiel v máji 1915 s jednotkou na východný front, kde 15. septembra pri Tarnopole dobrovoľne prešiel do ruského zajatia. Patril k aktivistom slovenského hnutia v zajateckých táboroch a k propagátorom myšlienky spoločného štátu Čechov a Slovákov. V júni 1917 vstúpil v hodnosti práporčíka do čs. légii v Rusku. V ich rámci zastával postupne viaceré veliteľské funkcie. Najskôr v 7. čs. streleckom pluku Tatranskom, od septembra 1918 v Čs. tábore pre Slovákov v Irkutsku a od júla 1919 v 12. čs. streleckom pluku M. R. Štefánika. Zúčastnil sa bojov proti nemeckej armáde pri Bachmači. V rámci transportu čs. légii sa kapitán Ferdinand Čatloš 14. septembra 1920 vrátil z Ruska do vlasti. Bol poverený dočasným velením 12. čs. streleckého pluku v Komárne a mal významný podiel na jeho zlúčení s domácim peším plukom 12. V októbri 1920 odišiel na repatriáciu dovolenku a v novembri demobilizoval.

V apríli 1921 Čatloš aktivoval v čs. brannej moci a slúžil najskôr ako zástupca veliteľa roty v pešom pluku 14 v Košiciach. V rokoch 1925 – 1926 bol odvelený do 2. spravodajského oddelenia Hlavného štábu v Prahe, 1926 – 1927 pôsobil vo funkcii pobočníka čs. vojenského ataše v Budapešti. V roku 1928 uzavrel major Čatloš v Bratislave sobáš s Elenou, rodenou Strakovou (o tri roky neskôr sa im narodilo jediné dieťa, dcéra Viera). V tom čase bol frekventantom Vysokej školy válečnej v Prahe, ktorú úspešne skončil v roku 1930. V rokoch 1931 – 1934 zastával postupne štábne funkcie prednostu 2. spravodajského, následne 3. operačného oddelenia a napokon náčelníka štábu

2. horskej brigády v Spišskej Novej Vsi, kde bol aj povýšený na podplukovníka gšt. čs. armády. V rokoch 1935 – 1938 bol náčelníkom štábu 8. divízie v Hraniciach na Morave. V čase všeobecnej mobilizácie čs. brannej moci, vyhlásenej prezidentom republiky Edvardom Benešom 23. septembra 1938, pôsobil Čatloš vo funkcii náčelníka štábu Hraničnej oblasti 37 Florián, s operačným priestorom Horní Benešov – Jablunkov. Od októbra 1938 bol určený za prednostu Vojenskej kabinetnej kancelárie pri autonómnej vláde Slovenskej krajiny. V tejto funkcii predložil viaceré úvahy o výstavbe národného vojska na Slovensku.

MINISTER OBRANY

Vznik Slovenského štátu 14. marca 1939 si, popri iných základných potrebách svojej existencie, vyžiadala sformovanie vlastnej armády. Začiatky jej budovania prebiehali v mimoriadne zložitých podmienkach, determinovaných charakterom politického režimu na území Slovenska, ako aj rozhodujúcim vplyvom nacistického Nemecka. Funkcie ministra národnej obrany a súčasne aj hlavného vojenského veliteľa v Tisovej vláde ľudáckeho streda sa ujal práve Ferdinand Čatloš, napriek tomu, že niektorí radikáli na tomto poste už videli ľudáckeho „vojenského experta“ Štefana Haškika.

Jozef Tiso vsadil na vojenské a osobné kvality ambiciózneho Čatloša, ktorý za dvadsať rokov vojenskej služby v čs. armáde mal len tri hodnostné postupy. Ten vo veľmi krátkom čase, ako divízny generál (od 17. mája 1939 generál I. triedy), dokázal s málopočetným vyšším veliteľským zborom postaviť vojenské jednotky a zorganizovať slovenskú armádu na princípe všeobecnej brannej povinnosti.

Generál Čatloš už od konca roka 1942 začal očisťovať najvyššie zložky slovenskej armády od pronemecky zmýšľajúcich dôstojníkov. Na jeseň 1943 vydal rozkaz na odvoz vojenského materiálu z Ruska na Slovensko a do vojenských skladov v Kvetnici bolo prepravených 1 300 vagónov z východného frontu. Napokon Čatloš prestal podporovať poľné ťaženie proti ZSSR do takej miery, že ho nemecký generál pri slovenskom MNO Fritz Schlieper obvinil zo sabotáže slovenských vojsk v Rusku. Začiatkom roku 1944 vypracoval spolu s generálom Augustínom Malárom plán na vojenský prevrat na Slovensku, známy ako Čatlošovo memorandum. Pod zámenkou príprav opevňovacích prác bola posilňovaná najlepšie vyzbrojená „Malárová“ Východoslovenská armáda (1. a 2. pešia divízia), ktorá podľa jeho plánu mala otvoriť sovietskym vojskám karpatské priesmyky. V pláne sa

ďalej počítalo s tým, že Zápoľná armáda na Slovensku uskutoční štátny prevrat a nastolí do slobodných volieb vojenskú diktatúru, 2. technická divízia po stiahnutí z Talianska obsadí Žitný ostrov. Usiloval sa nadviazať spojenie so sovietskymi vojenskými orgánmi i domácim odbojom. 4. augusta 1944 odoslal memorandum do ZSSR vlastným lietadlom, ktoré poskytol delegácii SNR. Podplukovník Mikuláš Ferjenčík sa však s gen. Heliodorom Píkom stretol až 2. septembra 1944, keď už bolo Povstanie v plnom prúde.

ČESTNÝ VÄZEŇ

Dňa 29. augusta 1944 bol zadržaný a daný do „čestnej väzby“ v paláci prezidenta J. Tisa. Ešte skôr ako vystúpil pplk. gšt. Ján Golian v banskobystrickom rozhlasе s výzvou na branný odpor proti okupantom, oznámil generál Čatloš vo svojom prejave (skoncipoval ho Tido Gašpar) v bratislavskom rozhlasе príchod nemeckých okupačných vojsk na Slovensko a vyzval slovenskú armádu, aby nekládla odpor. Štyri dni po vypuknutí SNP, 2. septembra 1944, sa mu podarilo ujsť z prezidentského paláca do Banskej Bystrice, kde sa dal k dispozícii povstalcov. Jeho služby boli odmietnuté. Napokon ho zaistili a 13. septembra 1944 dopravili do ZSSR. Tam bol internovaný až do začiatku januára 1947, keď ho eskortovali do Československa. V polovici decembra 1947 ho Národný súd v Bratislave odsúdil na päť rokov väzenia.

V januári 1948 bol z väzby prepustený. Najprv pracoval ako brigádnik v Slovenskom kameňopriemysle n. p. Liptovský Mikuláš, od 15. novembra 1950 ako účtovník v Stavokombináte v Ružomberku a neskôr ako úradník v Martine. Venoval sa aj publicistickej a literárnej činnosti. Prispieval do periodik Legie, Národné noviny, Tribuna, spracoval rozsiahle memoáre a spomienkové práce, ktoré však zostali v rukopise. Zomrel 16. októbra 1972 v Martine.

mjr. Mgr. Miloslav ČAPLOVIČ, PhD.
Vojenský historický ústav

Regrutácia inak

Vyvolať záujem predovšetkým mladých ľudí o Ozbrojené sily SR je čoraz ťažšie. Netradičnú formu preto zvolil náčelník Regrutačného strediska Košice. V máji ponúkol záujemcom prežiť 24 hodín ako profesionálni vojaci so všetkým, čo k tomu patrí...

Príslušníkom čestnej stráže, pilotom vrtuľníka, vojenským policajtom, vodičom bojového vozidla pechoty či tankistom sa ale nemohol stať hocikto. Záujemcovia sa najskôr museli zúčastniť a úspešne prejsť nástrahami súťaže, ktorú pre nich vyhlásil šéf košického regrutačného strediska kpt. Norbert Hrib spolu s ostatnými regrutačnými strediskami a Personálnym úradom Ozbrojených síl SR. Súťaž pozostávala z dvoch kvalifikačných kôl. V prvom, teoretickom, museli prostredníctvom internetu správne odpovedať na desať otázok týkajúcich sa ozbrojených síl, Severoatlantickej aliance a napísať esej na tému Ideálny vojak – Prototyp profesionálneho vojaka. Druhé kolo pozostávalo z previerky fyzickej zdatnosti postupujúcich, prekonávania prekážok na výcvikovom trénažeri Jakub, strelby zo vzduchovky na cieľ a strelby na pištoľovom streleckom trénažeri.

„Do súťaže sa zapojili mladí ľudia z celého Slovenska. Odpovedí z prvého kola sme mali pomerne veľa, no keďže podaktorí neuviedli o sebe žiadne kontaktné údaje, nemohli sme sa s nimi spojiť a teda ani použiť ich odpovede. Z tých celkovo štyridsiatich „použitelných“ odpovedí sme napokon vybrali tridsaťdva súťažiacich vo veku medzi osemnásť a tridsať rokov, ktorí sa zúčastnili

druhého kola. Po jeho úspešnom absolvovaní si mohli pätnásť najlepších vybrať profesiu, ktorú si chceli vyskúšať,“ prezradil kapitán Hrib.

NEŠLO O ADRENALÍN

Cieľom akcie nebolo adrenalinové „vybláznenie sa“ mladých ľudí. Organizátorom išlo predovšetkým o priblíženie reálnych podmienok, v ktorých naši vojaci pracujú a žijú.

Aj prekvapenia boli. „Napríklad vo výcvikovom priestore Ozorovce v okrese Trebišov si museli sami pripraviť a servírovať stravu, či umývať po sebe riad. Žili ako normálni vojaci na vyvedení, nemali absolútne žiadne výhody. Nekonalo sa žiadne „vodenie za ručičku“! Dokonca si pre nich na niektorých útvaroch pripravili aj „rajóny“. Medzi účastníkmi ale nebol nik, kto by chcel odísť. Skôr kurióznym bol prípad mládenca, ktorý bol u Čestnej stráže. Ten povedal, že by ku tejto jednotke nešiel. Ich profesia je vraj príliš ťažká. Hoci na fotkách či v televízii toto povolanie vyzerá jednoducho, povedal, že je príliš náročné a že on by ho vykonávať nedokázal,“ zaspomínal hlavný organizátor akcie.

Jeho slová potvrdila aj Lucia Pavliková zo Zalužíc v okrese Michalovce, ktorá spomedzi účastníkov súťaže dosiahla najlepšie výsledky. „Už od základnej školy mi imponovali uniformy, vojenský výcvik a zbrane, a tak som si podala prihlášku na Akadémiu ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši, kde by som chcela študovať manažment. Realita služby u Čestnej stráže je v porovnaní s predstavami

diametrálne odlišná. Toto povolanie je oveľa ťažšie než sa zdá. Vojaci musia byť nielen fyzicky zdatní, ale aj psychicky odolní,“ bilancovala osemnásťročná Lucia.

„Aj ja som si chcela vyskúšať aké to je byť členkou Čestnej stráže. Už ale nebolo voľné miesto, tak som sa na jeden deň stala vodičkou bojového vozidla pechoty,“ prezradila Ľubica Capuliaková. „Nelutujem, vždy ma armáda lákala. Táto akcia mi pomohla spoznať o čom to je a pomohla mi v rozhodovaní. Už dlhšie totiž uvažujem o vstupe do ozbrojených síl,“ dodala dvadsaťšesťročná rodáčka zo Svitú. Funkciu vodičky BVP si vyskúšala tiež devätnásťročná Popradčanka Dominika Chovanová: „Pôvodne som chcela ísť k Vojenskej polícii, pretože sa plánujem prihlásiť na Policajnú akadémiu. Som ale spokojná. Veľké a rešpekt vyvolávajúce stroje, akými BVP a tanky isto sú, mi imponujú rovnako. Bol to pre mňa silný zážitok. Teraz už viem, že to nie je iba o vození sa.“

BRITSKÁ INŠPIRÁCIA

„Aktuálna situácia v oblasti regrutácie sa vo východnom regióne Slovenska mierne zlepšuje. Zásľuhu na tom má isto aj schválenie novely zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov, o ktorej sa vo všeobecnosti vie. Ale už teraz vieme, že takéto akcie budeme organizovať aj v budúcnosti. Prostredníctvom tejto súťaže sa nám podarilo zlepšiť dobré meno ozbrojených síl a pomôcť upevniť ich pozitívny obraz medzi mladými ľuďmi,“ zhodnotil náčelník regrutačného strediska kpt. Norbert Hrib.

A ako vlastne vznikla myšlienka usporiadať takúto akciu? Inšpiráciu kapitán Hrib čerpal od britských ozbrojených síl, kde majú manželky profesionálnych vojakov raz ročne možnosť vyskúšať si, takpovediac na vlastnej koži, aká je práca ich manželov. Možno by stálo za zváženie zo strany kompetentných a zaviesť niečo podobné aj v našich ozbrojených silách.

Vladislav VAVRINEC
Foto kpt. Norbert HRIB

Železný muž

Vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť sa v dňoch 9. až 11. mája uskutočnil už tretí ročník celoarmádnej súťaže Železný muž Ozborených síl SR. Na štart nastúpili vyše tri desiatky súťažiacich z vojenských útvarov a zariadení, ako aj zástupcovia rezortu vnútra. Súťažili spoločne, bez rozdielu vekových a hmotnostných kategórií.

Všetkých čakalo desať súťažných disciplín. Najskôr 400 metrov dlhá prekážková dráha CIZMA, ktorá dokonale preverila fyzickú a psychickú pripravenosť súťažiacich.

PREKÁŽKOVÁ DRÁHA STRAŠILA

Víťaz premiérového prvého ročníka súťaže nadrotmajster Peter Gunár zo zvolenskej brigády velenia a riadenia vzdušných síl tento rok pre zranenie nesúťažil. Pomáhal pri vyhodnocovaní súťaže. „Prekážková dráha hneď na úvod všetkým poriadne odčerpá sily. Musia si ich dobre rozložiť, aby ju zvládli. Keď prepália začiatok, na konci nebudú stíhať a výsledný čas bude slabý,“ poznamenáva a pozorne sleduje súťažiacich. Tí si veľmi neoddychlí ani v nasledujúcich disciplínach. Zrýchlený presun na tri kilometre so samopalom v ruke bez popruhu im dal poriadne zabráť. Ťahanie terénneho Mercedesu vojenskej polície po 30 metrovej dráhe bolo výhodné predovšetkým pre silové typy pretekárov. Rovnako ako nosenie dvoch bremien s celkovou hmotnosťou 120 kilogramov na vzdialenosť 30 metrov. Tlak na lavičke, držanie 15 kilogramového bremena v každej upaženej ruke, zhyby na hrazde doskočnej hmatom. To všetko bolo na programe prvých dvoch dní.

Tretí deň začínal šplhom na lane bez prírazu. „Na pohľad to nie je žiadny väčší problém, ale po dvoch dňoch súťaže to nebude jednoduché,“ hovorí riaditeľ súťaže major Vladimír Gába zo Štábu personálneho manažmentu Generálneho štábu OS SR a dodáva, že súťažiaci začínajú v sede, jednu ruku majú na lane. Na lane sa musia ťahať len rukami, nesmú ho zvierat stehnami. Keď sa vyšplhajú, musia ešte rukou buchnúť do kravského zvonca. Až vtedy sa zastavuje časomiera.

ROZHODOL VODODROM

Vyvrcholením celej súťaže bolo zdolanie vodnej prekážky. Pri vododrome, kde sa táto záverečná disciplína uskutočnila toho mali mnohí súťažiaci plné zuby. Sto metrov dlhú vodnú prekážku museli zdolať v maskáčoch, kanadách a so záchrannou vestou. Štart bol meter pred vodnou prekážkou. Po zaznení signálu sa dvojica vrhla do vody a snažila sa čím skôr doplávať k druhému brehu. Voda po predchádzajúcich dažďoch a ochladení nepatrila medzi najteplejšie. Väčšina súťažiacich volila kraul, ako najrýchlejší spôsob plávania. Tí opatrnejší zasa prsia. Niektorým ale došli sily a musel ich vytiahnuť z vody záchranný čln, ktorý sprevádzal každú dvojicu súťažiacich. Po priplávaní k brehu ešte všetkých čakalo zhruba päť metrov dlhé lano, s pomocou ktorého sa dostali na strmý breh do cieľa.

Všetky nástrahy súťaže a putovný pohár si nakoniec od riaditeľa Ústavu špeciálneho zdravotníctva a výcviku MO SR brigádneho generála Pavla Maslíka prevzal nadporučík Róbert Lifka z košického policajného pohotovostného útvaru. „Asi najťažšia bola pre mňa prekážková dráha. Silové disciplíny mi

išli celkom dobre. Dnes ráno bolo síce lano slabšie, ale keď som zistil, že pred plávaním je len minimálny bodový rozdiel potešil som sa. Venoval som sa závodne plávaniu, tak to nakoniec vyšlo. U nás v polícii máme policajný päťboj, kde je aj streľba. V košickom kraji som ho minulý rok vyhral a na Slovensku som bol štvrtý. V tomto roku chcem obstať lepšie. Železný muž bol pre mňa dobrou prípravou,“ sumarizuje víťaz.

V rámci rezortu obrany bol najlepší kadet Národnej akadémie obrany z Liptovského Mikuláša slobodník Tomáš Bibík. „Po prvom dni súťaže to nebolo veľmi slávne. Bol som až trinásty. Prekážková dráha a zrýchlený presun neboli mojou najsilnejšou stránkou. Silové disciplíny v druhý deň mi vyšli a dostal som sa na čelo celkového poradia. Aj keď len o pol bodu. Vedel som, že si vedenie neudržím, lebo stratím v plávaní. Počítal som, že budem tretí. Nakoniec som získal celkovo druhé miesto,“ hovorí slobodník Bibík a dodáva, že na budúci ročník súťaže sa chce ešte lepšie pripraviť.

Druhé miesto v rezorte sa ušlo čatárovi Petrovi Toscanovi z Výcvikového centra Vojenskej polície v Liptovskom Mikuláši, ktorý v predchádzajúcich ročníkoch vždy obsadil druhé miesto. A na treťom mieste skončil nadporučík Marián Štrbo z multifunkčného práporu v Hlohovci. Tretí ročník súťaže o železného muža ozbrojených síl ukázal na neustále sa zvyšujúcu úroveň pretekárov, ako aj na to, že sa do nej zapájajú profesionálni vojaci z čoraz väčšieho počtu útvarov.

Jozef ŽIAK
Foto Peter DOVINA

Vojenský zákon novelizovaný

Novela zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov OS SR a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) bola Národnou radou Slovenskej republiky schválená 11. mája 2007 s účinnosťou od 1. júla 2007.

Pri tvorbe zákona č. 346/2005 Z. z. bolo pre rezort obrany z pohľadu potrieb „objednávateľa“ zákona – Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky, rozhodujúce zaviesť do ozbrojených síl systém centrálného riadenia personálneho manažmentu, konkurenčného výberu, kariérneho rastu profesionálnych vojakov a ich odmeňovanie podľa dosiahnutej vojenskej hodnosti.

Dôvodmi novely boli predovšetkým poznatky z aplikačnej praxe. Vyplynula z nich potreba precizovania niektorých ustanovení zákona, zavedenie nových inštitútov do systému personálneho manažmentu a odstránenie čiastkových nepresností.

Zákon na jednej strane vytvára podmienky pre výkon štátnej služby profesionálneho vojaka a na druhej strane je nevyhnutné, aby zavedený systém

centrálného riadenia personálneho manažmentu vytváral podmienky aj na uplatňovanie sankcií voči tým profesionálnym vojakom, ktorí si neplnia určené služobné úlohy, alebo sa snažia účelovým konaním zneužívať tento systém. Tieto zmeny bolo nevyhnutné urobiť aj preto, že ozbrojené sily Slovenskej republiky očakávajú náročné úlohy pri zabezpečovaní úloh súvisiacich s obranou štátu a pri plnení medzinárodných záväzkov vyplývajúce z členstva v NATO.

HLAVNÉ ZMENY NOVELY ZÁKONA:

1. Na konanie vo veciach súvisiacich so vznikom služobného pomeru, jeho priebehom a skončením sa uplatňuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, čo v aplikačnej praxi zvyšuje nároky na administratívu aj v tých oblastiach, kde to nie je nevyhnutné. Z tohto dôvodu sa dopĺňa oprávnenie vedúceho služobného úradu vydať v niektorých právnych vzťahoch profesionálneho vojaka personálny rozkaz, ktorý nemusí obsahovať náležitosti rozhodnutia podľa zákona o správnom poriadku (§ 82 zákona).

2. Významným spôsobom sa novelizuje ustanovenie § 70 zákona (skončenie služobného pomeru), kde sa medzi dôvody, pre ktoré sa služobný pomer profesionálneho vojaka skončí obligatórne, zaraďuje dôvod opakovaného užitia omamných a psychotropných látok profesionálnym vojakom aj mimo výkonu štátnej služby. Medzi dôvody na prepustenie sa zaraďuje tiež prípad, keď v priebehu dvoch po sebe nasledujúcich rokov, v termínoch určených na preskúšanie, nesplní profesionálny vojak požadované normy z pohybovej výkonnosti v príslušnej vekovej kategórii. Zavádza sa aj možnosť prepustenia profesionálneho vojaka zo služobného pomeru, ak profesionálny vojak opakované v priebehu šiestich po sebe nasledujúcich mesiacov porušil niektorú zo základných povinností.

3. Zmenou ustanovení § 89 a 92 zákona (služobný čas a služobná pohotovosť) sa precizuje nerovnomerné rozvrhnutie služobného času s ohľadom na povahu štátnej služby. A to z dôvodu, aby velitelia nemohli

bez právneho titulu určovať nerovnomerné rozvrhnutie služobného času. Medzi dôvody, na ktoré sa neuplatňujú ustanovenia zákona o dĺžke služobného času a služobnej pohotovosti sa zaraďuje aj obdobie, počas ktorého sa odstraňujú následky mimoriadnej udalosti vzniknutej v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky.

4. Za významnú zmenu možno považovať zmenu ustanovení zákona o príspevku na bývanie, podľa ktorých každý profesionálny vojak v dočasnej štátnej službe má nárok na príspevok na bývanie odo dňa vymenovania alebo prijatia do dočasnej štátnej služby. Novela konkrétne ustanovuje, za akých podmienok príspevok na bývanie patrí iba v polovičnej výške. Tiež určuje podmienky, za akých nárok na výplatu tohto príspevku zaniká a kedy opätovne nárok vznikne. Podľa novely je profesionálny vojak v dočasnej štátnej službe povinný do 15 dní odo dňa vymenovania, alebo prijatia do dočasnej štátnej služby predložiť vedúcemu služobnému úradu alebo veliteľovi čestné vyhlásenie. Toto musí obsahovať informácie o tom, aký byt v mieste výkonu štátnej služby alebo v blízkom okolí vlastní, respektíve má v nájme. Čestným vyhlásením profesionálny vojak na seba preberá právnu zodpovednosť za poberanie príspevku na bývanie. Podaním nepravdivého čestného vyhlásenia sa dopúšťa podvodu podľa Trestného zákona.

Od 1. júla 2007 výška príspevku na bývanie pre profesionálneho vojaka predstavuje 6 290,- Sk mesačne (prípadne 3 150,- Sk, ak má nárok na polovičnú výšku). Ak je miestom výkonu štátnej služby profesionálneho vojaka Bratislava, príspevok bude činiť 7 550,- Sk mesačne (prípadne 3 780,- Sk, ak má nárok na polovičnú výšku).

5. Zavádza sa príplatok za vyvedenie vojsk do výcvikového priestoru, ktorý má finančne kompenzovať

náročnosť služby profesionálnych vojakov, ktorí sa pravidelne zúčastňujú na takomto výcviku. Systém odmeňovania podľa hodností zaručuje pre všetkých vojakov v rovnakej hodnosti rovnaký hodnostný plat, čím sa podporuje rotácia vojenského personálu na funkciách. Prax však ukázala, že nie všetci profesionálni vojaci plnia také služobné činnosti, ktoré vyžadujú ich vyvedenie do výcvikového priestoru. Vyvedenie mimo miesta výkonu štátnej služby môže trvať súvisle 14 dní i viac. Počas tohto vyvedenia sa na profesionálnych vojakov nevzťahujú ustanovenia o štátnej službe nadčas a o služobnej pohotovosti. Príplatok bude preto kompenzovať čas, ktorý vojaci strávia plnením služobných úloh aj v dobe, kedy by mali nárok na voľno ak by do výcvikového priestoru neboli vyvedení.

6. Vzhľadom na to, že systém personálneho manažmentu je založený na princípe rotácie vojenského personálu a plnenia stanovených úloh podľa potrieb OS SR, novela zákona ustanovuje tiež vyplácanie cestovných náhrad. A to po celý čas odlúčenia profesionálneho vojaka od jeho rodiny bez uvedeného časového obmedzenia.
7. Zavedený bude tiež príplatok vojenským vrcholovým športovcom. Plniť bude predovšetkým motivačnú úlohu na dosahovanie čo najlepších športových výkonov na športových súťažiach v závislosti od úrovne podujatia a od dosiahnutého umiestnenia. Taktiež sa zavádza príplatok príslušníkom Vojenskej polície, ktorý je určený pre tých vojenských policajtov, ktorých výkon štátnej služby je spojený s vysokým rizikom ohrozenia ich života alebo zdravia.
8. Profesionálnym vojakom, ktorí sú výnimočne ustanovení do funkcií s vyššou plánovanou hodnotou, než akú dosiahli, môže minister obrany SR započítať na dobu výkonu tejto funkcie vyššiu

hodnosť. Súčasne so započítaním vyššej hodnosti má profesionálny vojak nárok na hodnostný plat z tejto hodnosti.

9. Nie zanedbateľná skupina profesionálnych vojakov pôsobí tiež mimo územia Slovenskej republiky v štruktúrach NATO a iných medzinárodných organizáciách. Majú tam založenú druhú domácnosť a s tým spojené vyššie výdavky. Časť deleného platu poskytovaného v cudzej mene sa im preto zvyšuje na úroveň porovnateľnú s úrovňou odmeňovania civilných zamestnancov rezortu vykonávajúcich obdobnú funkciu v medzinárodných štruktúrach.

Novela zákona má snahu upraviť práva a povinnosti, zodpovednosť a obmedzenia tak, aby boli v maximálnej možnej miere vyvážené. Na príprave novely tohto zákona sa podieľali všetci profesionálni vojaci, ktorí sa zapojili do verejnej diskusie k návrhu zákona. Rezortná pracovná komisia pre prípravu tohto zákona mala možnosť oboznámiť sa so všetkými návrhmi, pripomienkami, kritikou i pochvalou k pripravovaným zmenám, ktoré vyplynuli z verejnej diskusie. Každá pripomienka či námietka bol vyhodnotený, o čom svedčí skutočnosť, že vyše 70 % týchto návrhov bolo v nejakej podobe zapracovaných do výsledného znenia novely zákona. Za toto patrí všetkým profesionálnym vojakom, ktorí sa do verejnej diskusie zapojili, úprimné poďakovanie.

O úspešnosti každej zmeny, ktorá je do akéhokoľvek systému zavádzaná, rozhodujú ľudia a predovšetkým tí, ktorí sú zodpovední za jeho aplikáciu. Preto chceme veriť, že všetci velitelia a náčelníci využijú novelu zákona na motiváciu svojich podriadených ku kvalitnejšiemu plneniu úloh a tým prispievajú k úspešnosti realizovania navrhovaných zmien.

Štefan BREZINA

Ing. Blažena RAGANOVÁ

Anton KRIŽAN

členovia rezortnej pracovnej komisie
pre prípravu zákona

Mesačný príjem vojaka 2. stupňa

	Hodnostný plat	Príplatok za vyvedenie	Cestovné náhrady	Príspevok na bývanie	SPOLU-príjem (Sk)
súčasnosť	15 380	0	0	0	15 380
po novele	15 380	1 000 *	Podľa vynaložených nákladov	6 290	22 670 **

* v priemere za rok u funkcií, na ktorých profesionálni vojaci sú najčastejšie vyvedení do výcvikového priestoru

** k tomuto príjmu je treba pripočítať 5% valorizáciu platov, ktorá bude vykonaná od 1. júla 2007

Deň detí s vojakmi

„Najviac sa mi páčil vrtuľník a tiež som vyliezol až na samý vrchol nafukovacej lezeckej veže“, pochválil sa Martin Poláček, žiak malotriedky v Dohňanoch pri Púchove, kde sa v sobotu 26. mája sa uskutočnil už 10. ročník Dňa detí s ozbrojenými silami a Slovenským rozhlasom. „No a moji bratia Patrik a Adrián boli tretí v branno-športovom preteku...“ nezabudol dodať chlapec, ktorý do areálu Furmanský dvor zavítal aj s oboma rodičmi. Aj oni patrili k asi 10-tisíc návštevníkom, ktorí mali možnosť vidieť dynamické ukážky výcviku vojakov aj vojenských psov, prelety lietadiel aj vrtuľníkov. Zaujímali ich aj taktické ukážky pozemnej a leteckej techniky. O živote v ozbrojených silách ich informovali v stane trenčianskeho Regrutačného strediska. „Pre mňa boli najzaujímavejšie autá vojenskej polície a všetky tie ukážky,“ zhodnotil štvrták Lukáš Kubina, ktorý s rodičmi a bratom pricestovali až z Čadce. „Veľmi sa mi páčia uniformy, takže možno raz k tej zdravotníckej pribudne aj vojenská,“ zasmiala sa Lea Danišková, ktorá pricestovala z deťmi z družobného Detského domova v Domaniži a budúci rok maturuje na Strednej zdravotníckej škole v Trenčíne.

„Je to veľká radosť stráviť takýto krásny deň medzi deťmi, ich rodičmi a príslušníkmi rezortu obrany. Všetkých, ktorí prišli, s potešením vítam a všetkým, ktorí sa o úspešnú realizáciu tejto slávnosti zaslúžili, úprimne ďakujem,“ prihovril sa k prítomným minister obrany SR František Kašícký. Moderátori dňa Miroslav Minár, Bernard Roštecký

a Petra Repková z armádneho vysielania Slovenského rozhlasu, ktorí tradíciu Dňa detí pred desiatimi rokmi spolu so súčasným ministrom obrany spoluzakladali, privítali na oslavách aj štátneho tajomníka MO SR Jaroslava Bašku, náčelníka Generálneho štábu OS SR generála Ľubomíra Bulíka, predsedníčku Odborového zväzu potravinárov SR Magdalénu Melenovú a ďalších

hostí. K hostiteľom samozrejme patrili aj starosta Dohňan Milan Panáček.

Súčasťou celodenného programu bol aj kultúrny program. O záujem návštevníkov sa uchádzali folklórne skupiny Konôpka, Konopa a Radosť, vojenský folklórny súbor Jánošík, vojenská hudba z Trenčína, či skupiny Fornax a Projekt P.B. Minister obrany F. Kašícký a gen. Ľ. Bulík v priebehu programu odovzdali ceny víťhercom žiackych branno-športových pretekov aj celoslovenskej výtvarnej súťaže školákov Vojaci očami detí. V súťaži O najlepšieho vojenského profesionála ocenili za víťazstvo trojicu profesionálov reprezentujúcu Leteckú základňu Prešov. Vydarený a slnečný 10. ročník Dňa detí s ozbrojenými silami a slovenským rozhlasom, na ktorom sa popri vojenských rozhlasových redaktoroch a miestnej radnici organizačne najviac podieľalo Oddelenie marketingu a vzťahov s verejnosťou rezortného komunikačného odboru, zakončilo vystúpenie hudobnej skupiny Gladiátor.

Pavol VITKO

Foto **Peter DOVINA**

MEDIPHARM 2007

Veliteľstvo vojenského zdravotníctva sa v dňoch 2. až 4. mája 2007 prezentovalo prostredníctvom svojej podriadenej zložky – Vojenskej nemocnice Ružomberok, pracovisko Liptovský Mikuláš, na 3. medzinárodnej výstave MEDIPHARM v Trenčíne. Vojenská nemocnica predstavila časť Poľnej mobilnej zdravotníckej jednotky. Návštevníci si mohli prezrieť stomatologickú ambulanciu, kompletnú chirurgickú operačnú sálu, jednotku anesteziológie, resuscitácie a intenzívnej medicíny a aj obrnené sanitné vozidlo TATRAPAN. Vojaci predstavili aj Poľné mobilné hygienicko-epidemiologické laboratórium ako podpornú súčasť jednotky. Jeho úlohou je prieskum okolia na prítomnosť biologických rizík a detekciu biologických zbraní. Vo výstavnom stánku Veliteľstva Vojenského zdravotníctva malo svoj priestor aj Regrutačné stredisko Trenčín, ktoré svojou prezentáciou oslovovalo hlavne mladých študentov zdravotníckych odborov.

npor. Peter KRUPA, por. MVDr. Tomáš MOLČÁNYI

Foto T.M.

Štúrovo pero

V rámci XXI. ročníka najprestížnejšej novinárskej súťaže stredoškôľakov a vysokoškôľakov Štúrovo pero vo Zvolene sa koncom apríla prezentoval aj rezort obrany. Spolu s Krajskou knižnicou vo Zvolene, Slovenským syndikátom novinárov, Televíziou Markíza či Ministerstvom školstva patrilo k spoluorganizátorom aj Regrutačné stredisko Banská Bystrica. To spomedzi 103 súťažiacich stredoškôľských časopisov venovalo svoje ceny časopisu Kanál z Gymnázia v Námestove a Strojár zo strojárkej priemyselky v Myjave. Prví získali účasť na príprave vojenského magazínu Profesionál a druhí výcvik prežitia na Lešti. Možno dodať, že v porote tejto kategórie bol popri docentovi Jánovi Sandovi z Katedry žurnalistiky FF UK a Patrikovi Hermanovi z Markízy predsedom šéfredaktor OBRANY Pavol Vitko. Ozbrojené sily sa aj takto dostávajú do povedomia stredoškôľskej mládeže. Prikladom takejto odozvy je ilustrácia v časopise Junior vychádzajúcom na Strednej priemyselnej škole stavebnej a geodetickej v Košiciach, ktorej autorom je Štefan Salmáš.

(r)

Protokol v praxi (18)

Spoločenské podujatia

IV. časť

RAŇAJKY

Raňajky sú menej formálne, umožňujú vytvoriť príjemné prostredie, časovo sú menej náročné a mávajú skôr pracovný ráz. Najčastejšie ich organizujeme o ôsmej hodine ráno.

Prípravujú sa pre úzky počet osôb, sedí sa podľa zasadacieho poriadku. Podávame syr, šunku, zeleninu, ovocie, jogurty, vajíčka, müsli, párky, klobásu, pečivo, maslo, džemy, med, kávu, mlieko, čaj, citrón, cukor, ovocné šťavy a iné.

OBED A VEČERA

Sú nákladnejšími formami spoločenských podujatí. Na obed zvolíme menej formálne oblečenie, t.j. sivý oblek, v lete svetlý oblek, bielu košelu, s jemným prúžkom alebo jemne tónovanú. Topánky najčastejšie čierne, v lete k svetlému obleku môžu byť aj spoločenské hnedé topánky. Ženy by mali zvoliť vychádzkové šaty alebo spoločenský kostým, nemali by použiť výrazný make up ani veľké ozdoby a šperky.

Hostia sedia pri stole podľa zasadacieho poriadku. Na oficiálne obedy a večere chodíme včas, ku stolu sa totiž usádzajú všetci pozvaní naraz. Nepatrí sa preto aby prítomní na nás museli čakať. Ak príde pozvaný neskôr, podá ruku už len hostiteľovi a ostatným sa len ukloní. Dlhšie ako 15 minút čakáme len na veľmi významnú osobu.

Pri usádzaní páni pomôžu dáмам a posadia sa až potom, keď sedí hostiteľka a ostatné dámy. Obed alebo večeru začíname aperitívom. Po ňom nasleduje studené predjedlo alebo polievka v prípade, že podávame teplé predjedlo. Po predjedle servírujeme hlavné jedlo, zväčša mäsité s prílohou, po ktorom nasleduje dezert s kávou, ktorá je znakom skončenia večere alebo obeda. Počas konzumácie ponúkame hosťom víno, pivo alebo nealkoholické nápoje.

kpt. Ing. Miloš ARNOLD

príslušník oddelenia protokolu KaMO

Mladí a armáda

Súbor sociologických štúdií Mládež a armáda vydal komunikačný odbor kancelárie ministra Ministerstva obrany SR. Autorom štúdie sú Karol Čukan a kolektív – Eva Polláková, Ladislav Macháček a František Škvrnda. Kniha určená najmä pre potreby rezortu obrany, zaujímavá však bude aj pre civilných sociológov, politológov a bezpečnostných analytikov. „Pôvodnej odbornej tvorby v priestore armády, ktorá by osvetľovala kľúčové problémy zo sociologického hľadiska, je málo. My máme k dispozícii množstvo empirického materiálu a ten sme chceli dať k dispozícii nielen vojenskej, ale aj civilnej verejnosti,“ vraví K. Čukan. Knižka je pre záujemcov k dispozícii vo všetkých vojenských osvetových knižniciach.

(far)

Combined Endeavour

Je sedem hodín. Do chladného májového rána sa začína prebúdzat Vojenský výcvikový priestor Aulenhof, neďaleko nemeckého mesta Baumholder. Súm stromov sa mení na tichý hukot klimatizácií ústrední, vysielateľ, počítačov a ďalšej techniky. Tak vyzeralo každé ráno počas trojtyždňového cvičenia Combined Endeavour 2007. Počtom krajín je toto cvičenie najväčším na svete. Zaujímavosťou je i skutočnosť, že prostredníctvom satelitného pripojenia sa plnili úlohy aj v hlavnom meste Arménska, Jerevane.

Slovensko prišlo reprezentovať 12 príslušníkov ozbrojených síl, ktorých hlavnou úlohou bolo vyskúšať v praxi systém velenia a riadenia C2 a predovšetkým technológie použité v mobilnom komunikačnom systéme MOKYS. Na Slovensku cvičiacich podporovali dvaja príslušníci 5. pluku špeciálneho určenia Žilina, jeden príslušník Spojovacieho práporu Vzdušných síl OS SR ako obsluha rádiového pracoviska, ktoré bolo pre toto cvičenie zriadené v priestore 5. pluku špeciálneho určenia a používa technológiu zavedenú v OS SR a dvaja príslušníci Spojovacieho práporu v Ružomberku.

NOVÉ TECHNOLOGIE

Hlavným poslaním cvičenia Combined Endeavour

2007 bolo vyskúšať nové komunikačné technológie a ich vzájomné prepojenie medzi rôznymi krajinami sveta. Spôsob testovania a výber krajín, medzi ktorými testovanie prebieha je dlhodobý proces, ktorý sa začína takmer rok pred samotným cvičením. Počas niekoľkých plánovacích konferencií v priebehu roka sa dohodnú termíny, spôsoby testovania a skúšané technológie. Slováci okrem zariadení zo systému MOKYSu a systému C2 mali možnosť vyskúšať aj novo zavádzanú technológiu prenosu hlasu prostredníctvom internetového protokolu (tzv. VoIP). Testy prebiehajú každý deň medzi krajinami jednotlivých regiónov. Slovenskí príslušníci boli zaradení do jednej skupiny s Českou republikou, Fínskom, Chorvátskom, Lotyšskom, Maďarskom, Macedónskom, Slovinskom a Švajčiarskom pod velením Nemecka a Rakúska. Toto začlenenie súvisí s budúcim vytváraním bojových skupín (Battle Groups), ktoré budú nasadzované do bojových operácií.

SLOVENSKO-ČESKO-POĽSKÁ SIET'

„Na cvičení je takmer 1500 ľudí zo štyroch kontinentov. Hlavný dôraz kladíme na Európu, pretože podobné cvičenia sú aj na africkom kontinente (Africa Endeavour) a v Pacifiku. Najdôležitejšia je však možnosť prebrať problém, ktorý sa tu skúša priamo na mieste, čím sa ušetria prostriedky za prípadné dohovory na diaľku

alebo cestovanie z krajiny do krajiny,” povedal veliteľ cvičenia pplk. James E. Pugh.

Okrem plánovaných testov sa vždy nájde priestor pre vyskúšanie nových nápadov a možností. Príkladom môže byť aj skúška prepojenia slovenskej a českej telefónnej siete prostredníctvom ďalšieho prvku – poľského systému na zmenu komunikačných štandardov. Priamo na mieste tak testovací tím vyskúšal komunikáciu cez slovenský telefónny prístroj štandardu VoIP s analógovým telefónom českých kolegov. Takéto testy prebiehali priebežne vo väčšej miere počas celého cvičenia práve s Českou republikou, nakoľko spolu vytvárame jednu bojovú skupinu.

So Slovenskou republikou som veľmi spokojný. Ľudia, ktorí sem prišli ukázali, že rozumejú svojej problematike, o čom svedčí aj 100 % úspešnosť realizovaných testov. Testy, ktoré sa tu robia sú dôležité pre slovenské ozbrojené sily, pretože sa priamo v teréne testujú zariadenia zo zavádzaného systému mobilnej komunikácie MOKYS a domov sa privezú všetky podnety na jeho vylepšenie,” dodal James E. Pugh.

TEST PRE MOKYS

Výsledky testovania jednotlivých komponentov a podsystémov budú spracované ako návrhy na ďalší postup rozvoja taktických komunikačných a informačných systémov v rezorte MO SR s ohľadom na projekt MOKYS.

Výsledky všetkých testov z cvičenia sa ukladajú do databáz, z ktorých môžeme okamžite zistiť ako s kým komunikovať a na čo sa pripraviť v prípade nasadenia do terénu,” povedal vedúci slovenskej delegácie kpt. Karol Trup.

Text a foto **kpt. Peter MICHNICA**

História

Combined Endeavour

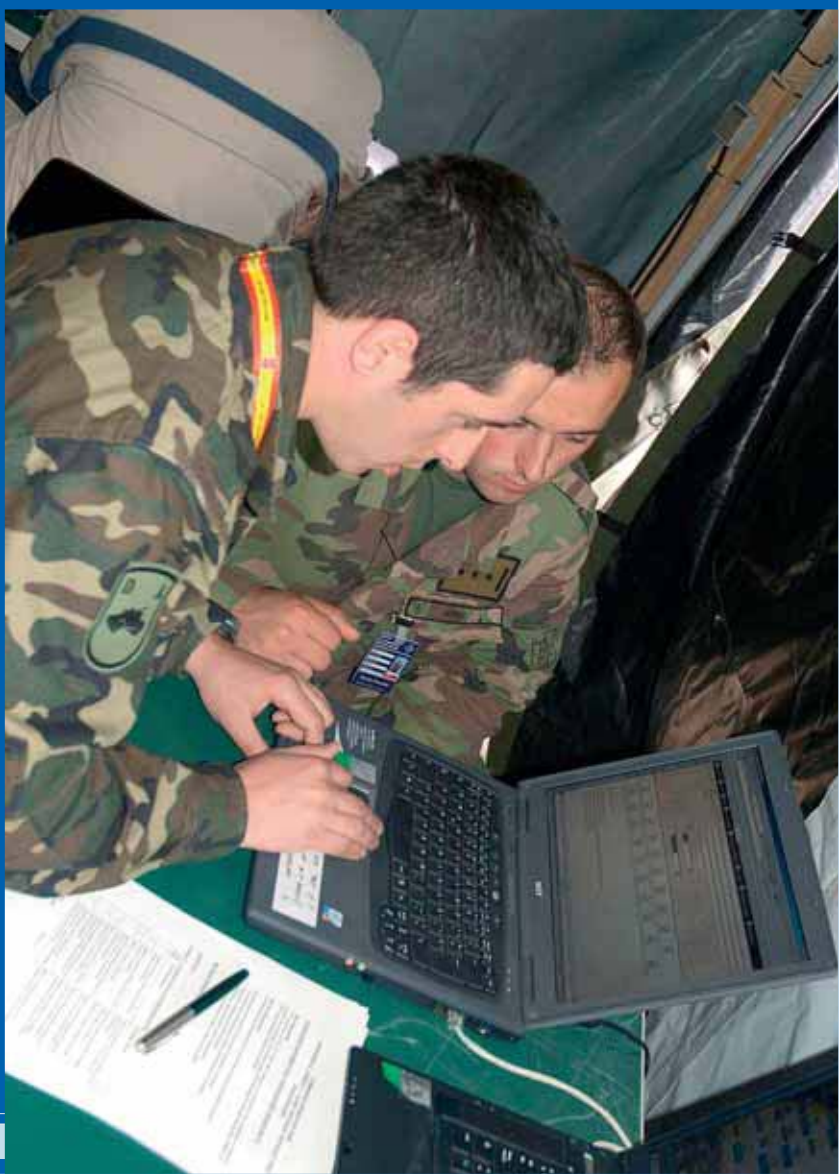
Už sedem rokov sa najväčší workshop na svete o komunikačných a informačných systémoch usporadúva v tábore Aulendorf v Nemecku. V duchu programu Partnerstvo pre mier ho organizuje a zabezpečuje Veliteľstvo amerických síl v Európe (USEUCOM).

História cvičenia sa začala písať v roku 1995, keď sa stretlo 10 stredoeurópskych štátov vrátane Slovenska. Tie spolu začali diskutovať o vojenskej taktickej komunikácii. V rámci programu Partnerstvo pre mier sa na týchto rokovaníach zúčastňovalo stále viac krajín. V roku 1997 ich bolo už 16 a o rok neskôr 28. Na protest proti bombardovaniu Juhoslávie vojskami NATO v roku 1999 odmietla Ruská federácia účasť na cvičení. V nasledujúcom roku už pod názvom Combined Endeavour sa na 14 dní trvajúcom cvičení podieľalo 35 krajín. Počas neho bolo urobených 4000 testov, z ktorých viac ako 85 % ukázalo vzájomnú úplnú ineteroperabilitu. Od tejto chvíle sa počet krajín aj účastníkov zvyšoval až na tohtoročných 42 krajín, ku ktorým je potrebné pripočítať aj velenie NATO a vojakov zo Srbska, čo je celkom takmer 1500 účastníkov. Po prvý krát sa na cvičení zúčastnil Afganistan a Bosna a Hercegovina.

Výcvikový priestor Aulendorf

Výcvikový priestor Aulendorf je tretím najväčším cvičiskom v Nemecku. Vojáci majú k dispozícii 11 900 hektárov plochy, z čoho 43 % je zalesnených. História tábora Aulendorf sa začala písať pred druhou svetovou vojnou. Prvé budovy postavili už v roku 1936 a o rok neskôr sa v nich ubytovali prví vojaci. Neskôr bolo treba presťahovať 14 príslušných dedín, na mieste ktorých vyrástli ďalšie výcvikové zariadenia. V rozmedzí rokov 1939 – 1975 podobný osud postihol aj ďalšie dedinky, až napokon vznikol výcvikový priestor s dnešnými parametrami. V súčasnosti ho využíva najmä Armáda Spojených štátov, ale aj ozbrojené sily ďalších krajín NATO, pričom cvičenie Combined Endeavour v tomto priestore organizujú pravidelne od roku 2000.

Záujem mladých

Už druhý rok sú naše ozbrojené sily plne profesionalizované. V roku 2006 vstúpili ozbrojené sily do novej, zatiaľ málo poznanej etapy vývoja. Po rokoch reorganizácií a transformácií sa ocitla armáda na poli profesionalizácie. Bolo to pole už „preorané“ postupnými krokmi profesionalizácie a znižovania počtu vojakov povinnej služby v armáde.

Z jednej strany nebolo cesty späť, zo strany druhej vznikol čoraz zväčšujúci sa problém neustáleho nábora nových a nových profesionálnych vojakov. Armáda potrebuje teraz ročne neustály prílev nových ľudí v celkovom počte zhruba 1200 nových vojakov. Ako udržať záujem o prácu armády, ako motivovať najmä mladých vo veku od 18 do 25 rokov, aby mali záujem o prácu v ozbrojených silách? To sú otázky, ktoré pravidelne sledujú sociológovia z oddelenia analýz a verejnej mienky kancelárie ministra obrany.

Podľa posledného výskumu verejnej mienky z konca roka 2006, ktorý realizovala pre ministerstvo obrany anketárska sieť Národného osvetového centra v Bratislave, záujem o prácu v ozbrojených silách, záujem o profesionálnu vojenskú službu, má zhruba 5% mladých vo veku od 18 do 25 rokov. Podiel tých, ktorí neodmietajú možnosť pracovať v armáde je na úrovni 20% a podiel tých, ktorí neuvažujú, prípadne zásadne odmietajú myšlienku pracovať v ozbrojených silách je 60 percent.

Tieto čísla sú viac menej stabilné a v posledných dvoch troch rokoch sa zásadne nemenia. Záujem

o službu majú nielen chlapci, ale aj dievčatá, z nich má zhruba 3% reálny záujem a ďalších 10% myšlienku služby v profesionálnej armáde neodmieta.

Najväčší záujem o službu v armáde je medzi mladými, ktorí majú dosiahnuté stredoškolské vzdelanie bez maturity (7,4%).

Stabilný je aj podiel tých mladých ľudí, ktorí z objektívnych (zväčša zdravotných) dôvodov nemôžu slúžiť v armáde. Podiel takýchto je okolo 10 %.

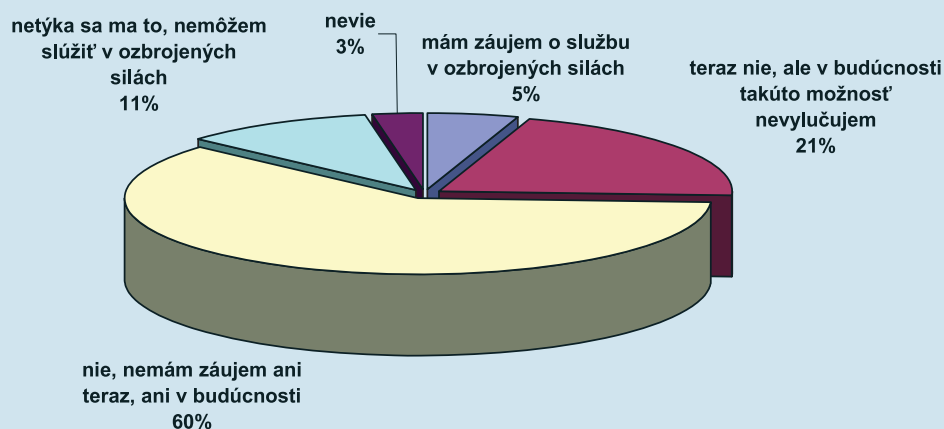
Ak by sme aproximovali výsledky výskumu na reálne čísla, tak to vyzerá tak, že regrutačný potenciál je približne 20 000 mladých ľudí. Čo nie je málo, ale ani veľa, keď zoberieme do úvahy mnoho faktorov, ktoré pôsobia smerom k znižovaniu počtu tých, ktorí

reálne prídu na regrutačné stredisko a podajú si žiadosť na prijatie do ozbrojených síl. Podľa informácií pracovníkov regrutačných stredísk reálny záujem o vstup do ozbrojených síl postupne klesá, preto sme sa vo výskume formou otvorenej otázky opýtali: „Aké podmienky by mala armáda ponúknuť mladým mužom a ženám, aby boli ochotní slúžiť v nej ako profesionáli?“

Z odpovedí respondentov vyplynulo, že okrem väčších financií, ktoré boli na prvom mieste, by pritiahlo do armády mladých ľudí lepšie sociálne resp. nadštandardné zabezpečenie a možnosť zvyšovania odbornej kvalifikácie. Medzi uvádzanými námetmi na zvýšenie atraktívnosti vojenského zamestnania bola aj požiadavka na modernizáciu armády a lepšie zabezpečenie našich vojakov počas misií v zahraničí.

Karol ČUKAN

**Záujem o prácu v ozbrojených silách
(mladí vo veku od 18 do 25 rokov)**

Deň boja proti drogám

Nežiaducou realitou dnešného života sú aj drogy. Preto treba organizovať rôzne podujatia, aby sme najmä deťom priblížili hrôzu drogy ešte skôr ako bude neskoro. V tomto duchu sa nieslo podujatie, ktoré organizovala Základná škola Klasov pre svojich žiakov v spolupráci so starostkou obce Babindol. Deťom sa predstavili zástupcovia ozbrojených zložiek a hasičského a záchranného zboru so svojimi dynamickými ukázkami. Príslušníci nitrianskeho regrutačného strediska preverili aj fyzickú kondíciu detí. Tí najlepší z každého ročníka v kategórii dievčat a chlapcov boli odmenení. Na stanovišti príslušníkov Ústavu pre výkon trestu odňatia slobody zo Želiezoviec deti mali možnosť vidieť psovodov zo svojimi zverencami, ktorí sa ukázali ako odborníci na vyhľadávanie drog vo vozidle, ale aj na zadržanie páchateľa vo vozidle s použitím streľby. Hasiči z Vrábľa zasa upútali ukážkou vyslobodzovania zraneného z havarovaného vozidla, príslušníci mestskej polície prednáškou o následkoch užívania drog.

Text a foto rtn. Andrea CÉTENYIOVÁ

Skromný silák

So športom začal už ako malý chlapec. Pôvodne sa venoval plávaniu a ku vzpieraniu ho priviedla viac menej náhoda. Za trvalo dosahované výborné úspechy ho 25. apríla 2007 vyznamenal aj minister obrany SR. Príslušník Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica - nadrotmajster Martin Tešovič.

„So vzpieraním som začal v Banskej Bystrici. Išlo iba o skromné pokusy s osvojovaním si techniky a podobne. Vtedy som cvičil spolu s mojím o pätnásť minút starším dvojčaťom Petrom,“ spomína Bratislavčan Martin. Keď sa s rodičmi vrátili späť do Bratislavy, chcel sa venovať už niektorému inému športu. Zhodou okolností sa ale dostal na základnú školu, kde trénovali vzpieranie. Ako sám vraví, ak by išiel inam, dnes by sa vzpieraniu zrejme nevenoval.

Zo žiakov sa spolu s bratom prepracovali medzi mladších dorastencov a neskôr pokračovali pod vedením trénera Petra Šveca. Základnú vojenskú službu absolvoval ako sľubný vzpierač v Armádnom stredisku vrcholového športu Dukla Trenčín. Farbám tohto klubu, po transformácii v roku 2006 Vojenskému športovému centru Banská Bystrica, ostal verný do dnes.

Martin si na vrcholových podujatiach vybojoval dovedna už pätnásť medailí. Je skromný, rebríček svojich úspechov si nezostavuje a s dosiahnutými triumfami sa nechváli. Z jeho najvýraznejších víťazstiev možno spo-

menúť napríklad zlato na Majstrovstvách sveta v roku 1997 v thajskom Čiang Mai, alebo tri zlaté medaile z Majstrovstiev Európy vo vzieraní vo francúzskom Štrasburgu z apríla tohto roku. Tie získal v kategórii do 105 kg, keď triumfoval v dvojboji, trhu i nadhode.

SÁM SEBE TRÉNEROM

Väčšinou trénuje dvojfázovo, no záleží od obdobi a spôsobe prípravy na konkrétnu súťaž. Víkendy sa snaží mať voľné, ale nie vždy sa mu to kvôli rôznym súťažiam darí. Ničím výnimočným pre neho neboli ani štvorfázové tréningy. Tie sú ale veľmi náročné na psychiku. „Takto som trénoval iba zo začiatku, keď som narukoval do Dukly Trenčín. Dostal som sa ale až do fázy stagnácie, preto som sa s trénerom dohodol na individuálnom tréningu. Neskôr do klubu prišiel Juraj Gubala, ktorý základy vzpierania získal v takzvanej „bulharskej škole“. Začal som cvičiť s ním a práve vďaka odlišnosti tréningov som pokroky zúročil pri získaní svojich prvých medailí,“ prezradil tridsaťdvaročný vzpierač.

NA ŠPORT MAL ZABUDNÚŤ

So športovou kariérou sa mal pred ôsmimi rokmi nadobro rozlúčiť. Vtedy sa, ako už trojnásobný svetový šampión, na jednom z posledných tréningov pred odletom na Majstrovstvá sveta 1999 v Aténach vážne zranil – odtrhol si patelárnu šľachu v pravom kolene. Prišiel tak aj o možnosť štartu na olympiáde v Sydney

ŠPORTOVÉ ÚSPECHY:

slovenské rekordy - dvojboj: 412 kg (187+225, 16. 11. 2005, Doha, MS), trh: 190 kg (25. 4. 2004, Kyjev, ME), nadhod: 227 kg (14. 11. 1998, Lahti, MS)

medailová bilancia na ME: 3 - 2 - 3 (1997 Rijeka - 3. v dvojboji a 2. v nadhode, 1999 La Coruña - 3. v dvojboji a 3. v nadhode, 2004 Kyjev - 2. v trhu, 2007 Štrasburg 1. v dvojboji, 1. v trhu, 1. v nadhode) medailová bilancia na MS: 3 - 1 - 3 (1997 Čiang Mai - 1. v dvojboji, trhu aj nadhode, 1998 Lahti - 2. v nadhode, 2005 Doha - 3. v dvojboji, trhu aj nadhode)

štarty na ME (9-krát): 1994 Sokolov - 12. v dvojboji, 1995 Varšava - 19. v dvojboji, 1996 Stavanger - 6. v dvojboji, 1997 Rijeka - 3. v dvojboji, 2. v nadhode, 1999 La Coruña - 3. v dvojboji, 3. v nadhode, 2003 Loutraki - 11. v dvojboji, 2004 Sofia - 10. v dvojboji, 2. v trhu, 2005 Sofia - 6. v dvojboji, 2007 Štrasburg - 1. v dvojboji, 1. v trhu, 1. v nadhode

štarty na MS (6-krát): 1995 Kanton - 8. v dvojboji, 17. v trhu, 5. v nadhode, 1997 Čiang Mai - 1. v dvojboji, trhu aj nadhode, 1998 Lahti - 5. v dvojboji, 9. v trhu, 2. v nadhode, 2003 Vancouver - 13. v dvojboji, 11. v trhu, 14. v nadhode, 2005 Doha - 3. v dvojboji, trhu aj nadhode, 2006 Santo Domingo - 6. v dvojboji, 5. v trhu, 9. v nadhode)

štarty na OH (2-krát): 1996 Atlanta - 10. v dvojboji, 2004 Atény - nezdvihol základ v trhu

2000. Šťastena ale stála pri ňom. Po dvoch náročných operáciách sa vrátil späť medzi svetovú špičku vo svojej kategórii.

„Výkony priamo ovplyvňuje hlavne zdravotný stav,“ zdôraznil Tešovič. A ako sa dá vyhnúť zraneniu? „Neprepínať sa zbytočne na tréningu a nepredimenzovať ich. Nepreceňovať svoje sily a nešpekulovať s maximálnymi váhami. Skrátka - zbytočne neriskovať. Dôležité je používať pri tréningu hlavu a byť rozvážny. Nerobiť žiadne „kamikadze“ pokusy!“

Aj keď má krátko po aprílových Majstrovstvách Európy, oddychu si veľmi neužije - čakajú ho ligové súťaže a príprava na jesenné Majstrovstvá sveta, ktoré sú súčasne aj kvalifikáciou na Olympijské hry budúci rok v Pekingu. Medailu z najvyššej súťaže si naozaj zaslúži.

Vladislav VAVRINEC

Foto archív M.T.

Nedelou po Svätej Trojici, ktorá tohto roku pripadla na 10. júna sme vstúpili do druhej polovice cirkevného roka. Prvá polovica je z pohľadu cirkvi vnímaná ako slávnostná. Patria do nej sviatky Vianoc, Veľkej noci a Svätodušné sviatky – Letnice. Na Vianoce slávime Pánovo narodenie, na Veľkú noc utrpenie a vzkriesenie a Letnice sú sviatkami zoslania Ducha Svätého na apoštolov a založenia kresťanskej cirkvi. Slávnostná polovica cirkevného roka nám poukazuje na to, čo všetko Pán Boh vykonal pre nás, pre našu záchranu, pre naše spasenie.

Tá druhá, nazývaná aj bezslávnostná, by mala byť našou odpoveďou na to, čo Pán Boh pre nás vykonal a stále koná. Vyzýva nás k tomu, aby sme si povšimli Božie zásahy do nášho života a aby sme na ne primerane odpovedali. Môžeme to vyjadriť aj poukázaním na to, že každý dar z Božej strany máme chápať ako záväzok vďaka z našej strany.

Prijatá Božia milosť by sa pri nás mala prejavovať ako dôkaz živej viery a hojnej lásky. Živá viera nikdy nie je iba peknou teóriou, ktorá sa vyčerpáva vo frázach, ale vždy vedie k činom a dokazuje sa skutkami lásky. Miera a kvalita našej lásky je odvodená od lásky Kristovej. On nám vyjaviť, že láska je v prvom rade existenciou pre iného a zriekanie sa seba samého. Naša viera sa musí prejavovať Jeho láskou v našom srdci a dokázať sa v našom živote. Apoštol Pavol v hymne lásky píše: „A čo by som vedel aj prorokovať a znal všetky tajomstvá a mal všetko možné poznanie, a čo by som mal takú vieru, že by som hory prenášal, a lásky by som nemal, - nič nie som.“ (1Kor 13,2). Láska je najväčšie prikázanie zo všetkých prikázaní. Ona je podstatou dôstojného kresťanského života a ona je základom úprimnej viery. To je zároveň návod ako odpovedať na prijatú Božiu milosť – láskou k Bohu a láskou k ľuďom. Milovať Boha znamená počúvať a vzdelávať sa v Jeho slove, zachovávať prikázania, plniť Jeho vôľu a z Jeho rúk ochotne prijívať i kalich utrpenia. Bez lásky k ľuďom niet lásky k Bohu. Apoštol Pavol to dosvedčuje v liste k Rímskym kresťanom (13,8) „Lebo kto bližného miluje, naplnil zákon.“

My sme často k ľuďom nevšímaví. Nechceme vedieť o ich problémoch, ťažkostiach a starostiach života. Pochopíť ľudí – bližných, tých, ktorí nás potrebujú, nie je vždy ľahká úloha. Náhlime sa za povinnosťami, len aby sme v ničom nezanedbali životný štandard. Nedbáme na to, že vedľa nás stojí človek, ktorý potrebuje našu pomoc, ktorý hľadá u nás našu ľudskosť. Toto je príhodný čas na to, aby sme si uvedomili, že život je spoločná záležitosť, od ktorej sa nie je možné izolovať. Určite by o tom vedeli rozprávať naši kolegovia, ktorí pôsobili v misiách. Aj naša služba v Ozbrojených silách SR bude prospešná len vtedy, ak ju budeme konať zodpovedne, s láskou a vo vzájomnej úcte.

pplk. Ing. Mgr. Jaroslav BALOCKÝ
vojenský dekan Veliteľstva pozemných síl Trenčín

Hold Michalovi Strenkovi

Sobota 5. mája 2007 sa pre obyvateľov obce Jarabina v okrese Stará Ľubovňa niesla v znamení osláv 62. výročia víťazstva nad fašizmom. Ich súčasťou bolo tiež odhalenie pamätnej tabule na rodnom dome Michala Strenka.

Michal Strenk je najznámejší vojak pochádzajúci zo Slovenska, ktorý slúžil ako seržant v americkej námornej pechote. Počas 2. svetovej vojny velil hliadke, ktorá v bojoch o japonský ostrov Iwo Jimu vstúpila na vrcholy jeho vyhasnutej sopky Mount Suribachi víťaznú zástavu. Tento moment svojim fotoaparátom zvečnil americký fotoreportér Joe Rosenthal. Fotografia sa stala predlohou pre vytvorenie dvadsaťštyrimetrového súsošia znázorňujúceho tento triumfálny moment. Odliete je zo sto ton bronz a stojí na Arlingtonskom národnom cintoríne.

Michal Strenk sa narodil 10. novembra 1919 v Jarabine. Ako šesťročný odišiel so svojimi rodičmi do USA. Vyštudoval strednú školu v Pensylvánii a v októbri 1939 vstúpil ako dobrovoľník do námornej pechoty. Úplného dobytia ostrova Iwo Jima sa však nedožil. Padol 1. marca 1945 keď do piesku kreslil náčrt novej bojovej akcie. Seržanta Michala Strenka pôvodne pochovali na japonskom ostrove. Neskôr ale bolo jeho telo spolu s ostatnými padlými prevezené a 19. januára 1949

pochované s príslušnými poctami na Arlingtonskom národnom cintoríne, v miestach, kde odpočívajú aj americkí prezidenti.

Slávnostného aktu sa okrem obyvateľov obce a Slovákov žijúcich v zahraničí zúčastnil tiež veľvyslanec USA na Slovensku Rodolphe M. Vallee a pridelenec obrany USA podplukovník John R. Wallace. Rezort obrany zastupoval vedúci služobného úradu MO SR Ing. Miroslav Sim. „Nepozeralme na seržanta Michala Strenka ako na toho, kto vstúpil vlajku. Vnímame ho ako hrdinu, ktorý pozdvihol a viedol svojich mužov do boja, v ktorom stratil to najcennejšie – svoj život. Dovoľte, aby som vyjadril vďaka rodine Strenkovej, obyvateľom Jarabiny, a Slovenskej republike za tento jej cenný dar Amerike a jej občanom,“ povedal vo svojom príhovore veľvyslanec USA R. M. Vallee.

Pamätnú tabuľu venovalo obci Jarabina Ministerstvo obrany SR. Jej autorom je sochár Ladislav Sabo, ktorý vytvoril tiež pamätník leteckej tragédie príslušníkov OS SR v Hejcoch. Na bronzovej tabuľi je umiestnený text:

„V tomto dome sa v roku 1919 narodil Michal Strenk, seržant námornej pechoty USA, ktorý spolu so svojimi bojovníkmi vstúpil v roku 1945 americkú zástavu nad bojiskom na ostrove Iwo Jima v Pacifiku. 5. máj 2007“.

Text a foto Vladislav VAVRINEC

Aktívni aj v zrelom veku

Klub vojenských dôchodcov v Prievidzi sa pri svojom nedávnom stretnutí mal čím pochváliť i pridať niekoľko dobrých nápadov pre svojich členov, aby lepšie znášali jeseň života. Organizované akcie – turnaj v minifutbale, stretnutie jubilantov, výstup na Vtáčnik - to je iba niekoľko z podujatí, ktoré klub zorganizoval. Nie so všetkým sú ale spokojní. Trápi

ich, že sa im stále nedarí zapojiť do aktivít vekovo mladších členov. Práve im boli určené aj slová kritické s nádejou, že zintenzívnia svoju aktivitu v klube. Naopak, potešilo ich, že sa do života klubu aktívne zapojila po smrti manžela, ktorý bol členom Rady klubu, pani Brezinová.

Peter DOVINA

5 x odpovedz

- 1) Hrad Habsburg, po ktorom je pomenovaná slávna dynastia, leží:
 - a) v Rakúsku
 - b) v Holandsku
 - c) vo Švajčiarsku
- 2) V ktorom storočí pred našim letopočtom povstali rímski otroci, ktorých viedol Spartakus
 - a) v treťom
 - b) v druhom
 - c) v prvom
- 3) Najsevernejšie miesto afrického kontinentu – Biely mys, sa nachádza v:
 - a) Tunisku
 - b) Alžírsku
 - c) Maroku
- 4) Anglické spojenie „military honours“ znamená v preklade:
 - a) vojenská vyučovací hodina
 - b) vojenské pody
 - c) civilná domobrana
- 5) Ministri obrán krajín Vyšegradskej štvorky (V-4) sa tento rok stretli v Bratislave. Udalio sa tak:
 - a) 12. apríla 2007
 - b) 2. – 3. mája 2007
 - c) 28. mája 2007

Správne odpovede: 1c, 2c, 3a, 4b, 5a.

Suchá voda

Na tohtoročnej, 49. medzinárodnej púti do Lúrd sa zišlo 161 slovenských ľudských osudov. Každý z nás mal svoje dôvody, prečo chce svetoznáme pútnické miesto navštíviť, prečo si chce prezrieť všetky baziliky a pozrieť sa aj do jaskyne, kde sa malému dievčatku zjavila Panna Mária. Niektorí hádam dúfali, že tu získajú odpovede, na ktoré dlho čakajú. Iní šli načerpať atmosféru, oddýchnuť si a duševne pookriať. To bol prípad aj dvoch slovenských dôstojníkov, ktorí prišli do Lúrd v rámci veliteľstva KFOR ako zástupcovia Mnohonárodnostného zoskupenia síl MNTF(c) spolu s ďalšími 54 vojakmi rôznych národností. Nadporučík Michal Dorník, ktorého domovským útvarom je mechanizovaný prápor Levice a v Kosove vykonáva funkciu náčelník skupiny NSE (National Support Element) a Radoslav Šoltis z mechanizovanej brigády Prešov, náčelník skupiny bezpečnosti, ochrany, informácií a komunikačných informačných systémov (S6).

Hoci bývali vo vojenskom tábore nad mestom, viacrát sa zastavili pri krajanoch na kávu. Okrem tradičných ceremónií, aké sme prežili všetci – otvorenie, Slávnosť svetiel, krížová cesta na Lurdkú Kalváriu, obaja majú aj nevšedný zážitok. „Rozhodli sme sa vykúpať v tunajších kúpeľoch, pretože sme o lurskej vode počuli mnoho zaujímavých historiek. Viete, ako to tam chodí, vyzlečú vás donaha a zabalia do mokrej plachty. Potom sa ponoríte až po krk do studenej vody. Kúpeľ trvá iba niekoľko minút. Ale čo je zaujímavé? Vyšli sme mokří z vody a vôbec sme sa neutierali ani nečakali, kým obschneme, tam to musí odsypať, pretože vonku čaká rad ďalších pútnikov. Obliekli sme si suché veci na mokré telo. A oblečenie nám ani trochu nenavlhlo, bolo úplne suché, aj ponožky. Boli sme veľmi prekvapení,“ krútil hlavou nad kávu Mišo Dorník. Priznám sa, kým som to nezažil na vlastnej koži, neveril som. Ale je to naozaj tak.“ Aj ja som krútila hlavou aj nosom. Ak sa mi ešte niekedy podarí Lurdy navštíviť, tiež kúpeľ vyskúšam. A potom vám dám vedieť.

Michaela FARKAŠOVÁ

ZASMEJME SA ...

Vráti sa Janko zo školy a otec mu vraví:
- Tak ako bolo dnes v škole? Ukáž mi žiacku knižku!
- Nemôžem, otecko, požičal so ju Jožkovi.
Chcel ňou postrašiť svojich rodičov.

Syn priniesie domov vysvedčenie, otec sa nad ním zamračí a vraví: - Tak za toto vysvedčenie dostane niekto pár faciek.
Syn na to: - Súhlasím, otec, len sa musíš poponáhľať, učiteľ zajtra cestuje na prázdniny.

Malý Jožko otravuje otca:
- Oci, čo to je mozog?
- Daj pokoj, - odvrkne mu otec spoza novín,
- ja mám teraz v hlave celkom iné veci...

Učiteľ sa v triede rozčuľuje: - Už som vám stokrát vravel, že menšia ani

väčšia polovica nejestvuje. Ale vždy keď to hovorím, väčšia polovica z vás asi chrápe.

- Jožo, pýta sa spolužiak kamaráta, čo vravel tvoj otec na vysvedčenie?
- Krútil hlavou.
- O, tak to nebolo až také zlé...
- Ako sa to vezme. Krútil mojou hlavou!

Čo to je odvaha, žiaci? - pýta sa učiteľ v triede.
Nik sa nehlási. Napokon zdvihne ruku malý Jožko: - Pán učiteľ, ja si myslím, že odvaha je, keď žiak nič nevie a predsa sa prihlási.

Aj malicherná hádka môže prerásť

Por. Ing. Martin Ch., príslušník VÚ 6335 Prešov až do dňa 21.5.2006 žil usporiadaným životom a nebolo možné mu vyčítať žiadne vybočenia z medzí plnenia si svojich funkčných povinností profesionálneho vojaka, ale ani z medzí riadneho občianskeho života. Až v uvedený deň, v čase medzi 03,30 h až 04,45 h, pred kultúrnym domom v obci Bajerov po slovnej výmene názorov s iným občanom menovaný neudržal svoje správanie a nervy , nechal sa zbytočne vyprovokovať a so slovami „už mám toho dosť“ z puzdra na opasku vytiahol plynovú pištoľ zn. ME 9 model Para, kalibru 9 mm, P.A.K., výr. č. 960294. Namieril ju na muža, s ktorým mal slovný konflikt, stlačil spúšť a po tom, čo z pištole nevyšiel výstrel, túto znova nabil, opätovne namieril a vystrelil zvukový náboj smerom nad seba.

Uvedené konanie sa nepáčilo Vojenskému obvodnému prokurátorovi Prešov, ktorý začal proti por. Ing. Martinovi Ch. trestné stíhanie pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a), e) Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Tr. zák. v oboch prípadoch s poukazom na § 138 písm. a) Tr. zák., pretože sa inému vyhrážal ťažkou ujmom na zdraví takým spôsobom, že to mohlo vzbudiť dôvodnú obavu, čin spáchal so zbraňou, teda závažnejším spôsobom konania a verejne a na mieste verejnosti prístupnom sa dopustil výtržnosti, taký čin spáchal so zbraňou, teda závažnejším spôsobom. Vzhľadom na postoj obvineného ku svojmu konaniu, pristúpil Vojenský obvodný prokurátor Prešov k dohode s obvineným o vine a treste. Následne dohodu Vojenský obvodový súd Prešov rozsudkom schválil. Odsúdil obvineného k peňažnému trestu vo výmere 15.000 Sk, pričom pre prípad úmyselného zmarenia tohto trestu uložil mu náhradný trest odňatia slobody na 2 mesiace. Uložil mu aj trest prepadnutia veci, a to predmetnej plynovej pištole.

plk. JUDr. František KOVÁČ

Príbeh z vojny

Stalo sa to pred trinástimi rokmi, v čase pôsobenia Slovákov v mierovej misii UNPROFOR. Chorvátska armáda začala rozhodujúcu operáciu v strednej Dalmácii s názvom OLUJA a v priebehu dvoch týždňov ju aj úspešne ukončila. V smere na Knin, prešli útočiace jednotky aj cez pozície českého práporu pri Titovej Korenici. Skupina asi desiatich utekajúcich Srbov zajala českého vojaka aj s jeho obrneným transportérom typu OT 64 a pod namierenými samopalmi ho donútili prejsť celú Bosnu a Hercegovinu až do Východného Slavónska, do Osijeku. Postarší transportér, túto takmer trojdňovú cestu úspešne zvládol. A rovnako aj jeho vodič, ktorý sa celý čas bál, že ak sa jeho vozidlo pokazí, bude zastrelený. Tak ho únoscovia strašili. Jeho anabáza sa ešte neskončila. V Osijeku ho zadržovali naďalej. Tentoraz nie vojaci, ale ich ženy, matky, frajerky, ktoré ho oslavovali ako hrdinu – záchrancu ich milovaných. Vystresovaný vojak, otec troch detí od Znojma, však o takéto počty nestál. Oslavujúci a potundzení vojaci, ktorým sa nálada menila podľa stupňa promile a predsa len bol medzi nimi cudzí. Vykúpením bolo keď sa objavili slovenskí vojaci a s pomocou ďalších vojakov OSN, vyjednali jeho prepustenie. Záchranársku osádku nášho vozidla som tvoril ja ako hovorca práporu, pekná dôstojníčka a istil to náčelník štábu práporu. Čerešničkou na torte bola prvá zastávka v slovenskej dedine na chorvátskom území, v Našiciach. Počul blízku slovenskú reč, poplakal si a uvedomil si, že už je medzi svojimi a nič mu nehrozí. Nuž a keďže nebol v službe, psychiku si popravil pohárikom (mi) dobrej domácej rakije. Náš veliteľ práporu plukovník Daniel Kostra mohol dobrú správu oznámiť veliteľovi českého práporu podplukovníkovi Františkovi Cirókovi. Slováci a Česi opäť ukázali, že si dokážu pomáhať aj vo vojne.

Bernard ROŠTECKÝ

Autor výroku: SOFOKLES	vetný spojovací výraz (a síce)	stavba na bývanie	hoci, po česky	metropola Španielska	Pomôcky: aryk, Aša, zair, Ati, ozio, Boas	nariadil, prikázal	bočná loď v bazilikách	akí (hovor.)		uved' do riadneho stavu, sformuj	nestála (v láske)	rovná plocha	dá do obalu	druh pohostinstva
meno Mickiewicza					st. slovenský básnik				prosbou obmáčkí					
2					chlapci, po anglicky				skúška, po rusky					
									zvárací spoj					
rieka pri Omsku			dóza po česky					veľmi zakričal						
			značka čaju					zaháľka, po tal.						
Autor: Vojtech Kúkoľ	slávny ruský letec	ázij. zavl. priekopa					silne niečim udrela							
		jelšina (kraj.)					Mária (dom.)							
1														
pokoj, po česky					býv. názov Konžskej republiky					asýrsky boh			americký antropológ (1858-1942)	domáce užitkové zvierat
					bodal					skup. číslic (byte)				
mesto v Rusku				Karol (dom.)					bakalár teológie			lebo (bás.)		
				sídlo v Cade					sídlo v Cade			lineárny indukčný motor (skr.)		
čínske mužské meno			meno Pugačevovej					patriaci Baalovi						
			chem. zn. argónu					EČV. okr. Nov. Mesto						
staro-grécky sochár							3							
nahovárali niekoho (expr.)							bezcieľne chodím, táram sa (expres.)							

Ruské vrtuľníkové sily dostávajú zuby

Ruská armáda kupuje nové bojové vrtuľníky. Kým vlni sa rozhodla pre stroje Mil Mi-28N, ktorých chce do konca desaťročia získať aspoň 50, najnovšie si vybrala aj ľahšie helikoptéry Kamov Ka-50/52. Tých by malo pribudnúť okolo 40.

Za posledných sedem rokov kúpili ruské ozbrojené sily 16 Kamovov a niektoré bojovo vyskúšali v Čečensku. Nové ruské nákupy a zaradenie do služby majú pomôcť aj pri exporte týchto vrtuľníkov. Ka-50 Čierny žralok sa medzi bojovými vrtuľníkmi odlišuje jedinečným dizajnom. Má dva protibežné nosné rotory a teda nepotrebuje žiadny vyrovnávací rotor. Je to tiež jediná jednomiestna bojová helikoptéra na svete. Listy rotorov sa v prípade núdzovej situácie dajú odstreliť a pilot sa môže katapultovať. Ka-52 Aligátor je dvojmiestna verzia, k pilotovi pribudol zbraňový operátor, ktorý sedí vedľa neho. Zvýšením hmotnosti poklesli niektoré výkony, napríklad obratnosť a rýchlosť

(z 350 km/h na 300 km/h). Obe verzie sú vyzbrojené 30 mm kanónom a na závesníkoch pod pomocnými krídlami unesú takmer dve tony rakiet, bômb, prídavných nádrží či zbraňových kontajnerov.

Mil Mi-28N Nočný lovec je strojom ťažšej kategórie. Maximálna vzletová hmotnosť je 11 500 kg oproti 10 400 kg pri Kamovoch. Ako napovedá označenie, stroj je určený pre operácie v noci a pri zhoršenej viditeľnosti. Helikoptéra sa od základného modelu líši na prvý pohľad radarom v puzdre nad rotorom, nesie aj lepšie zameriavače a prístroje na nočné videnie. Dvojčlenná posádka sedí v tandemovom usporiadaní. Vrtuľník nesie 30 mm kanón a 2300 kg ďalšej výzbroje. Maximálna rýchlosť je 300 km/h.

Miroslav BARIČ

Foto **Kamov, airfore.ru**

Plná poľná

Obľúbenú reláciu Plná poľná s počúvanosťou nad 100-tisíc poslucháčov v novom formáte, ale pod rovnakou značkou, si môžete už od 3. februára vypočuť na rozhlasovej stanici Rádio Regina každú sobotu v čase od 18.20 hod. do 18.30 hod. Priebežne aj v reláciách Nočná pyramída, Pozvete nás ďalej? či Štúdio Kontakt. Tešia sa na Vás tvorcovia vojenského vysielania Miroslav Minár, Petra Repková a Bernard Roštecký.

(r)

Armádny magazín
v Slovenskej televízii

PROFESIONÁL

uvidíte v premiére
každý štvrtok na
Dvojke o 19,55 h.
a v repríze v piatok popoludní.

STRETNUTIE 2007

Veteráni výsadkových vojsk ČR a SR sa stretnú v dňoch 29.6 - 1.7.2007 v Žiline. Podujatie sa uskutoční pri príležitosti 60. výročia vzniku výsadkových jednotiek ČSR, 50. výročia vzniku špeciálnych jednotiek a 95. výročia narodenia a 65. výročia hrdinskej smrti Jozefa Gabčíka. V programe stretnutia je okrem iného aj prezentácia bojových a historických zástav výsadkových jednotiek, pochod veteránov, ukážky bojových činností. Podujatie sa uskutočňuje pod záštitou ministra obrany SR a náčelníka Gen. štábu OS SR.

Kontakt: Glatter František tel.: 0905 835 390

(r)

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ

**Ministerstva
obrany SR**

23. jún 2007

12:00 h – 19:00 h

Kutuzovova 8, Bratislava

Koncerty:

Peter LIPA

Marián ČEKOVSKÝ

Peter CMORÍK

- vojenská technika
- výsadkári
- špeciálne jednotky
- služobné psy
- zásah vojenskej polície
- showprogram čestnej stráže
- koncert vojenskej hudby
- prelet vrtuľníka
- bungee jumping
- lezecká stena
- airsoft
- paintball
- nafukovací futbal
- nafukovací hrad

www.mosr.sk

podujatie sa uskutoční aj za nepriaznivého počasia
v interných priestoroch Ministerstva obrany SR